

Godātais lasītāj!

Jūsu priekšā ir Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas 2002. gada publiskais pārskats – dokuments, kas bezkaislīgā skaitļu un faktu valodā atspoguļo mūsu resora paveikto iepriekšējā gadā. Acīmredzot būtu lieki komentēt viena vai otra fakta nozīmīgumu vai svarīgumu Latvijas zemkopībai un ekonomikai kopumā, jo lasītājam ir visas iespējas pašam izsvērt un izvērtēt ministrijas paveikto. Tomēr gribas akcentēt uzmanību uz pašu būtiskāko – iepriekšējais gads visai Latvijai, tai skaitā arī zemkopības nozarei, ir pagājis Eiropas Savienības zīmē. Varu droši apgalvot, ka ministrija ir paveikusi milzīgu darbu Latvijai tik svarīgās un nozīmīgās nozares sakārtošanā un sagatavošanā iestājai Eiropas Savienībā. Tieši šajā virzienā – kā to arī uzskatāmi parāda 2002. gada publiskais pārskats – tika vērsta mūsu speciālistu galvenā uzmanība.

Taču tas, protams, nenozīmē, ka novārtā pamestas iekšējās problēmas, vietējais tirgus un Latvijas zemkopis. Neraugoties uz nozarei ļoti smago gadu, ir izdevies vairākās jomās panākt būtisku lēmumu pieņemšanu. Noteikti jāmin “cukura krīzes” veiksmīgais risinājums, panākot kompromisu starp cukurbiešu audzētājiem, cukura ražotājiem un pārstrādātājiem. Tas ir viens no daudzajiem piemēriem, kad kopīgiem spēkiem varam rast izeju no vissarežģītākās situācijas. Tagad darba kārtībā ir citas zemkopības jomas, kas savukārt uzskatāmas par 2003. gada svarīgāko uzdevumu.

Zemkopības nozare ir viena no viskomplicētākajām visā Latvijas tautsaimniecībā, kas nozīmē, ka lauksaimnieki vissāpīgāk uztver dažādus satricinājumus un konfliktus, tāpēc visi jautājumi jārisina ar divkārtu uzmanību. Ministrija ir tam gatava un, protams, gaida sapratni arī no zemkopjiem.

Zemkopības ministrs

Mārtiņš Roze

SATURA RĀDĪTĀJS

1. Iestādes juridiskais statuss un struktūra
2. Iestādes galvenie uzdevumi un prioritātes
3. Pārraudzībā un pārziņā esošās iestādes (uzņēmēj sabiedrības)
 - Zemkopības ministrijas pārraudzības iestādes
 - Zemkopības ministrijas pārziņā esošās iestādes un uzņēmēj sabiedrības
4. Pārskata gada būtiskākās izmaiņas
5. Zemkopības ministrijas darbības rezultāti un to izvērtējums
 - Programmu rezultatīvo rādītāju izpildes analīze un valsts budžeta līdzekļu izmantošanas efektivitātes izvērtējums
 - Pasākumi pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai un to rezultāti
 - Iekšējās kontroles sistēmas efektivitāte, plānotie uzlabojumi un pasākumi, kas veikti iekšējā audita ieteikumu īstenošanai
 - Starptautiskie projekti
 - Sabiedriskās attiecības
6. Finansējums un tā izlietojums
 - Valsts budžeta līdzekļu izlietojums
 - Valsts investīciju programmas (VIP)
 - Valsts pārvaldes institūciju pasūtītie pētījumi
 - Personāla izglītošana un kvalifikācijas paaugstināšana
7. Prognozes un plāni
 - Administrēšanas sistēmas uzlabošana
 - Iestādes darbības uzlabošana
 - Starptautiskie projekti

Pielikums

- Aktīvi un pasīvi (kopsavilkuma bilance latos)
- Valsts pamatbudžeta līdzekļu izlietojums (latos)
- Valsts speciālā budžeta līdzekļu izlietojums (latos)
- Ministrijas pakļautībā un pārraudzībā esošo budžeta iestāžu saņemto ziedojumu un dāvinājumu izlietojums
- Iemaksas starptautiskajām organizācijām (latos)

1. IESTĀDES JURIDISKAIS STATUSS UN STRUKTŪRA

Zemkopības ministrija ir centrālā izpildvaras iestāde, kuras galvenais uzdevums - izstrādāt un kopīgi ar citām valsts pārvaldes iestādēm īstenot valsts politiku lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības jomā, kā arī koordinēt šo nozaru darbību. Ministrijas darbību nosaka Ministru kabinetā apstiprināts ministrijas nolikums. Par ministrijas darbu kopumā politiski atbild ministrs, administratīvi – valsts sekretārs.

Valsts sekretārei Laimdotai Straujumai 2002.gadā bija trīs vietnieki:
lauksaimniecības jautājumos – Aivars Lapiņš,
Eiropas Savienības integrācijas jautājumos – Mārgers Krams
meža jautājumos – Arvīds Ozols.

Zemkopības ministrija :

- izstrādā nozaru politikas dokumentu un normatīvo aktu projektus;
- izstrādā Zemkopības ministrijas darbības stratēģiju;
- koordinē ministrijas struktūrvienību darbu;
- nodrošina budžeta izstrādi un tā izpildes kontroli;
- savas kompetences ietvaros pārstāv valsts intereses citās institūcijās;
- pārzina Zemkopības ministrijas un tās pārraudzībā un pārziņā esošo iestāžu darbu;
- nodrošina starptautisko sadarbību ministrijas kompetences ietvaros.

Zemkopības ministrijas struktūrvienības ir departamenti un nodaļas.

ZEMKOPIBAS MINISTRIJAS DEPARTAMENTI UN PATSTĀVĪGĀS NODAĻAS, TO FUNKCIJAS

LAUKSAIMNIECĪBAS STRATĒĢIJAS DEPARTAMENTA FUNKCIJAS

- Vadīt un koordinēt lauksaimniecības gada ziņojuma un lauksaimniecības attīstības gada programmas izstrādi.
- Vadīt un koordinēt lauksaimniecības ilgtermiņa un vidēji ilga termiņa stratēģijas izstrādi.
- Nodrošināt Latvijas dalību Pasaules Tirdzniecības organizācijā Zemkopības ministrijas kompetences ietvaros.
- Koordinēt valsts atbalstītos lauksaimniecības un pārstrādāto produktu tirgus veicināšanas pasākumus.
- Uzraudzīt spēkā esošo brīvās tirdzniecības līgumu un Eiropas līguma darbību.

LAUKSAIMNIECĪBAS NOZARU UN PĀRSTRĀDES ATTĪSTĪBAS DEPARTAMENTA FUNKCIJAS

- Izstrādāt lauksaimniecības nozaru ražošanas un pārstrādes ekonomiskās attīstības politiku un stratēģiju.
- Izstrādāt normatīvo aktu projektus augkopības un lopkopības jomā saskaņā ar Eiropas Savienības un starptautisko organizāciju prasībām.
- Izstrādāt lauksaimniecības nozaru nacionālo interešu pamatojumu sarunām ar Eiropas Savienības institūcijām.

- Analizēt nozaru ekonomisko, tehnoloģisko un tehnisko attīstību, kā arī nozaru enerģētisko un bioenerģētisko efektivitāti.

INTEGRĀCIJAS EIROPAS SAVIENĪBĀ UN ĀRĒJO SAKARU DEPARTAMENTA FUNKCIJAS

- Koordinēt integrācijas Eiropas Savienībā procesu lauksaimniecības, zivsaimniecības un mežsaimniecības sektoros.
- Koordinēt Zemkopības ministrijas pozīciju pievienošanās stratēģijai un iestāšanās sarunām ar Eiropas Komisiju.
- Realizēt ar Eiropas Savienību noslēgtās vienošanās (izņemot ar tirgus nosacījumiem saistītos jautājumus).
- Koordinēt nacionālās likumdošanas un Eiropas Savienības likumdošanas saskaņošanas procesu jautājumos, kuri aptver vairākas lauksaimniecības apakšnozares un kuri nav ietverti atsevišķu institūciju funkcijās.
- Nodrošināt Zemkopības ministrijas starptautiskās sadarbības norisi.

LAUKU ATTĪSTĪBAS DEPARTAMENTA FUNKCIJAS

- Uzraudzīt Eiropas Savienības speciālās pirmsiestāšanās lauksaimniecības un lauku attīstības programmas (SAPARD) pasākumu ieviešanu.
- Izstrādāt, analizēt un aktualizēt lauku attīstības politiku un stratēģiju, kā arī risināt lauku attīstības problēmas un veicināt kooperācijas attīstību.
- Izstrādāt lauksaimniecībā izmantojamo zemju racionālas izmantošanas, augšņu kultūrtehniskās un agrotehnoloģiskās ielabošanas, meliorācijas sistēmu izmantošanas un uzturēšanas stratēģiju.
- Izstrādāt un uzraudzīt lauksaimniecības, mežsaimniecības, zivsaimniecības un lauku attīstības nozares kvalifikācijas paaugstināšanas un tālākizglītības stratēģiju.

VETERINĀRĀ UN PĀRTIKAS DEPARTAMENTA FUNKCIJAS

- Sagatavot normatīvo aktu projektus veterinārajā un pārtikas jomā saskaņā ar Eiropas Savienības un starptautisko organizāciju prasībām.
- Realizēt kvalitātes politiku veterinārajā un pārtikas nozarē.
- Koordinēt pārtikas un veterinārās uzraudzības un sanitārās robežkontroles politikas attīstību.

MEŽA RESURSU DEPARTAMENTA FUNKCIJAS

- Izstrādāt meža apsaimniekošanas, meža resursu izmantošanas, meža vides aizsardzības un medību saimniecības normatīvo aktu projektus.
- Analizēt, novērtēt un modelēt meža resursu stāvokli un izstrādāt priekšlikumus meža resursu produktivitātes un izmantošanas uzlabošanai.
- Nodrošināt meža monitoringa programmu funkcionēšanu atbilstoši ES prasībām.
- Koordinēt meža nozares normatīvo aktu izstrādi un ekspertīzi.
- Informēt sabiedrību par meža produktu apriti.

MEŽA POLITIKAS DEPARTAMENTA FUNKCIJAS

- Izstrādāt meža nozares politiku un attīstības stratēģiju.
- Sagatavot meža nozares attīstības un atbalsta programmas un projektus.

- Analizēt un novērtēt meža nozares ekonomisko stāvokli un to ietekmējošos faktorus.
- Koordinēt sabiedriskās un starptautiskās attiecības ar meža nozari saistītajos jautājumos.
- Veikt sabiedriskās domas izpēti un pilnveidot sabiedrības izpratni par meža nozari.
- Informēt sabiedrību par meža politikas jautājumiem.

BUDŽETA UN FINANŠU DEPARTAMENTA FUNKCIJAS

- Sagatavot Zemkopības ministrijas ikgadējo valsts budžeta projektu un valsts investīciju programmu.
- Nodrošināt budžeta programmu un apakšprogrammu finansiālo vadību atbilstoši ikgadējam likumam par valsts budžetu.
- Apzināt ministrijas, kā arī tās pakļautībā, pārraudzībā un pārziņā esošo valsts iestāžu, organizāciju un uzņēmumu valdījumā esošo valsts nekustamo īpašumu, veikt uzskaiti un kontroli pār tā saglabāšanu.
- Ieviest finanšu administrēšanas sistēmu Eiropas Savienības pirmsiestāšanās strukturālajiem pasākumiem lauksaimniecībā un sagatavot Zemkopības ministrijas Valsts investīciju programmas projektu un tā pārraudzības pārskatu.

IEKŠĒJĀ AUDITA DEPARTAMENTA FUNKCIJAS

- Sniegt Zemkopības ministrijas valsts sekretāram vērtējumu par iekšējās kontroles sistēmu efektivitāti un atbilstību ministrijas izvirzīto mērķu sasniegšanai, iesniegtās finanšu uzskaites un citas informācijas ticamību un pilnīgumu, efektīvu un ekonomisku resursu izmantošanu, drošu kontroli un aizsardzību pret zaudējumiem.
- Sistemātiski uzraudzīt ministrijas, tās padotībā esošo iestāžu, kā arī valsts un Eiropas Komisijas daļēji vai pilnīgi finansēto programmu un projektu iekšējās kontroles (arī finanšu un vadības kontroles) sistēmas, sniegt valsts sekretāram šo sistēmu novērtējumu un ieteikt nepieciešamos uzlabojumus.

JURIDISKĀ DEPARTAMENTA FUNKCIJAS

- Sniegt atbalstu ministrijas vadībai un ministrijas struktūrvienībām tiesību normu piemērošanas jautājumos.
- Koordinēt normatīvo aktu projektu sagatavošanu lauksaimniecības, meža un zivsaimniecības nozarēs.
- Sagatavot juridiskus atzinumus un citus dokumentus.
- Pārstāvēt ministrijas intereses tiesībsargājošās un citās institūcijās.
- Veidot un attīstīt vienotu personāla politiku un stratēģiju.
- Komplektēt un apmācīt personālu atbilstoši ministrijas funkcijām.

PRESES UN SABIEDRISKO ATTIECĪBU NODAĻAS FUNKCIJAS

- Informēt masu saziņas līdzekļus par ministrijas darbu un tās kompetencē esošo jautājumu risināšanu.
- Izstrādāt sabiedrisko attiecību stratēģiju lauksaimniecības, zivsaimniecības un mezsaimniecības jomā.
- Koordinēt sabiedrisko attiecību projektus ar valsts institūcijām un sabiedriskajām organizācijām.

- Sadarboties ar preses izdevumiem, televīziju un radio, kā arī radīt sistēmu žurnālistu un sabiedrības informēšanā par valsts politiku lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un zivsaimniecībā.
- Sadarbībā ar Eiropas Integrācijas biroju informēt sabiedrību par Eiropas Savienības jautājumiem.

INFORMĀCIJAS SISTĒMU NODAĻAS FUNKCIJAS

- Koordinēt un uzraudzīt Zemkopības ministrijas un tās pārvaldībā esošo iestāžu informācijas plūsmu.
- Izstrādāt Zemkopības ministrijas centrālā aparāta informācijas tehnoloģiju un informācijas sistēmu darbību regulējošos dokumentus.
- Koordinēt valsts nozīmes datu pārraides tīkla (VNDPT) jautājumus Zemkopības ministrijas centrālajā aparātā un pārvaldības iestādēs.

2. IESTĀDES GALVENIE UZDEVUMI UN PRIORITĀTES

- Izstrādāt un kopīgi ar valsts pārvaldes iestādēm īstenot valsts politiku lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības jomā, kā arī koordinēt šo nozaru darbību.
- Savas kompetences ietvaros izstrādāt likumu un citu normatīvo aktu projektus, saskaņojot tos ar Eiropas Savienības normām un Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem, kā arī nodrošināt izdoto normatīvo aktu ieviešanu un kontrolēt to izpildi.
- Sagatavot un iesniegt Ministru kabinetā priekšlikumus par ministrijas uzdevumu veikšanai nepieciešamo budžeta finansējumu.
- Izstrādāt lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības attīstības atbalsta politiku un programmas, kā arī sekmēt attiecīgo programmu veidošanu atbilstoši Eiropas līguma prasībām.
- Izvērtēt lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības ekonomisko stāvokli un tendences, noteikt ekonomiskās attīstības prioritātes un izstrādāt attīstības koncepcijas.
- Sagatavot valsts nostāju Latvijas un Eiropas Savienības sarunām lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības jomā.
- Organizēt pārtikas aprites valsts uzraudzību un kontroli.
- Uzraudzīt un koordinēt lauksaimniecības un mežsaimniecības mācību iestāžu un konsultatīvo dienestu darbu, kā arī organizēt iestāžu darbinieku profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanu.
- Veikt ministrijas un tās pakļautībā, pārraudzībā un pārziņā esošo valsts iestāžu un uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) iekšējo auditu.

3. PĀRRAUDZĪBĀ UN PĀRZIŅĀ ESOŠĀS IESTĀDES (UZŅĒMĒJSABIEDRĪBAS)

ZEMKOPĪBAS MINISTRIJAS PĀRRAUDZĪBAS IESTĀDES

PĀRTIKAS UN VETERINĀRAIS DIENESTS

Pārtikas un veterinārais dienests (PVD) organizē un veic normatīvajos aktos noteiktās valsts uzraudzības un kontroles funkcijas dzīvnieku veselībā (t.sk. dzīvnieku infekcijas slimību profilaksē un apkarošanā) un labturībā, visos pārtikas aprites posmos, veterināro zāļu, veterinārfarmaceutisko produktu un dzīvnieku kopšanas ķīmisko līdzekļu aprītē, dzīvnieku barības un barības piedevu aprītē un citās jomās saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

Dienestu veido Centrālais aparāts un struktūrvienības: teritoriālās struktūrvienības (rajonu un Rīgas pilsētas pārvaldes), Valsts veterinārmedicīnas diagnostikas centrs ar teritoriālajām laboratorijām, Sanitārā robežinspekcija.

Valsts uzraudzība un kontrole par valstī noteikto prasību ievērošanu notiek šādos pamatvirzienos:

- visos pārtikas aprites posmos (vairāk kā 15 tūkst. uzraudzības objektu);
- dzīvnieku veselībā un labturībā (vairāk kā 96 tūkst. uzraudzības objektu);
- dzīvnieku barības (511 uzraudzības objekti) un veterināro zāļu aprītē (1666 uzraudzības objekti);
- pārtikas produktu un preču kravu kontrolē uz valsts robežas (32 robežkontroles punktos, 68 muitas noliktavās un 19 brīvajās zonās), ko veic Sanitārā robežinspekcija.

Dienestā ir 2 līmeņu valsts uzraudzības un kontroles struktūras:

1. līmenis – centrālā aparāta attiecīgās struktūras, kas organizē un koordinē uzraudzības un kontroles veikšanu, izstrādā uzraudzības un kontroles datu iegūšanas, uzkrāšanas un analīzes metodes un sistēmas, apkopo un analizē uzraudzības rezultātus, veic nepieciešamās korekcijas;

2. līmenis – dienesta teritoriālās struktūrvienības - pārvaldes, kuru inspektori nodrošina uzraudzības objektu valsts uzraudzību un kontroli, veicot tajos plānveida un ārpuskārtas pārbaudes.

Pārtikas un veterinārais dienests nodrošina valsts uzraudzību un kontroli atbilstoši Eiropas Savienības pamatprasībām un nostādņēm, izmantojot kvalitātes vadības sistēmas, modernas laboratoriski diagnostiskās izmeklēšanas metodes, datorizētus informācijas tīklus un sistēmas.

Sanitārā robežinspekcija nodrošina kravu kontroli uz valsts robežas un nosaka kravu atbilstību Latvijas Republikā noteiktajām veterinārajām, fitosanitārajām un pārtikas nekaitīguma un nepārtikas preču drošuma prasībām papildus veicot unificētu kravu reģistrāciju un uzskaiti.

Nozīmīgākie dienesta darbības rezultāti 2002. gadā:

- jaunā apvienotā Pārtikas un veterinārā dienesta (iekļaujot tajā Sanitāro robežinspekciju, paplašinot un pilnveidojot valsts uzraudzību visos pārtikas aprites posmos) izveidošana un darbības uzsākšana ar 2002. gada 1. janvāri;
- pārtikas aprites valsts uzraudzības attīstīšana un pilnveidošana atbilstoši Eiropas Savienības prasībām un pamatnostādņēm - izstrādājot pārtikas uzņēmumu valsts uzraudzības programmas un nodrošinot to realizēšanai nepieciešamos personāla, materiāli tehniskos un finanšu resursus, veicot visu uzraudzības objektu – pārtikas uzņēmumu - reģistrāciju un attiecīgo reģistru izveidošanu;
- dienesta administrēšanas izveidošana jaunā kvalitātē (speciālu struktūru izveidošana un to pārvaldība), kas nodrošināja dienesta finanšu, materiāli tehnisko un personāla resursu efektīvu izmantošanu, materiāli tehniskās bāzes modernizāciju un pilnveidošanu (tika uzsākta 2 teritoriālo struktūrvienību ēku celtniecība, būtiski papildināts datortehnikas un komunikāciju iekārtu parks);

- izstrādāta un ieviesta dzīvnieku veselības un labturības valsts uzraudzības sistēma ar dzīvnieku infekcijas slimību profilakses un apkarošanas programmām un rīcības plāniem, kas sekmēja Latvijas valsts teritorijas aizsargāšanu un tās labvēlības statusa nodrošināšanu laikā, kad pasaulē turpinājās krīze bīstamu dzīvnieku infekcijas slimību uzliesmojumu un izplatības dēļ;
- tika uzsākti un sekmīgi veikti dienesta speciālistu profesionālās apmācības pasākumi - svarīgs pamats aktīvas, visaptverošas un profesionālas valsts uzraudzības nodrošināšanai visos dienestam deleģētajos valsts uzraudzības virzienos;
- sekmīgi tika turpināts dialogs ar Eiropas Savienību dienesta darbības galvenajos virzienos – Eiropas Savienības eksperti atzinīgi novērtēja dienesta sagatavotos pārskatus un ziņojumus, kā arī dienesta darbību, izvērtējot to uz vietas Latvijā.

VALSTS ZIVSAIMNIECĪBAS PĀRVALDE

Valsts zivsaimniecības pārvalde (VZP) pārvalda Latvijas Republikas iekšējo ūdeņu, Baltijas jūras teritoriālo ūdeņu un ekonomiskās zonas ūdeņu zivju resursus, nodrošina to izmantošanas limitēšanu un zvejas regulēšanu. Pārvalde organizē zivju krājumu stāvokļa novērtējumu un to racionālas izmantošanas priekšlikumu izstrādi, kā arī kontrolē un vada vērtīgo zivju sugu krājumu atražošanu Latvijas Republikas ūdeņos. VZP izstrādā arī nozares attīstības programmas un citus stratēģiskos dokumentus, sagatavo likumdošanas aktus, ņemot vērā Eiropas Savienības likumdošanas prasības. Kā viens no svarīgākajiem uzdevumiem ir Latvijas zivsaimniecības interešu pārstāvēšana, nozvejas kvotu pamatošana un aizstāvēšana starptautiskajās organizācijās, kā arī starpvalstu zvejniecības līgumu, vienošanos un sadarbības projektu sagatavošana un realizācija.

Īpaši jāatzīmē, ka 2002.gada laikā VZP veica Latvijas Attīstības plāna zivsaimniecības sadaļas izstrādi. Zivsaimniecības sadaļas iekļaušana Attīstības plānā nodrošinās ES strukturālā fonda – Zivsaimniecības vadības finansiālā instrumenta (FIFG) – finanšu līdzekļu izmantošanas iespējas pēc Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā. Plāna ietvaros ir paredzēts realizēt deviņus pasākumus un laika posmā no 2004.-2006.gadam apgūt finanšu līdzekļus 21,57 miljonu EUR apmērā.

Starptautiskā līmenī kā būtiska 2002.gada aktivitāte jāatzīmē likuma pieņemšana „Par Papildprotokolu, kas paredz kārtību tirdzniecībai ar noteiktām zivīm un zvejas produktiem, Eiropas līgumam par asociācijas izveidošanu starp Eiropas Kopienām un to Dalībvalstīm un Latvijas Republiku”. Papildprotokols paredz brīvu tirdzniecību starp Latviju un ES valstīm ar visām Eiropas līguma XII un XIII pielikumos minētajām zivīm un zivju produktiem. Īpaši jāuzsver, ka no papildprotokola spēkā stāšanās brīža Latvija ar „0” ievadmuikas likmi uz ES valstīm var eksportēt saldētas foreles, atvēsinātas un saldētas mencas, saldētas mencu filejas, upes nēģus, sagatavotas vai konservētas brētliņas, t.sk. „Šprotes eļļā” un citu zivju produkciju. Bez tam abas līguma puses par vienu trešdaļu samazina ievadmuiku visām pārējām zivīm un zivju produktiem.

2002.gada laikā VZP speciālisti sagatavoja papildinājumu Latvijas Republikas iestāšanās ES sarunu oficiālās nostājas sadaļai „Zivsaimniecība” un Pievienošanās ES līguma sadaļai „Zivsaimniecība” par maza izmēra Baltijas reņģu iekļaušanu ES *acquis communautaire* nosacījumos par tirdzniecības standartiem. Tas radīs pamatu arī maza izmēra Baltijas reņģu izmantošanai tirgū cilvēku patēriņa vajadzībām.

Bez tam 2002.gadā VZP koordinēja un piedalījās starptautisku projektu realizācijā zivsaimniecības jomā. No tiem svarīgākais bija PHARE projekts „Latvijas

zivsaimniecības administrācijas stiprināšana, piemērojoties ES Kopējās Zivsaimniecības politikas prasībām”, kura ietvaros 2002.gada laikā Valsts zivsaimniecības pārvaldes galvenais darbs bija visas ES zivsaimniecības *acquis communautaire* detalizētas analīzes veikšana, kas ļāva turpināt Latvijas zivsaimniecības likumdošanas harmonizēšanu atbilstoši ES prasībām, izstrādājot konkrētus grozījumus esošajā likumdošanā.

2002.gadā tika turpināts Zemkopības ministrijas Zivsaimniecības konsultatīvās padomes un VZP Makšķerēšanas lietu konsultatīvās padomes darbs, iesaistot valsts, sabiedriskās un profesionālās organizācijas zivsaimniecības un makšķerēšanas politikas veidošanā un īstenošanā. Kā galvenie ZM Zivsaimniecības konsultatīvās padomes 3 sēdēs izskatītie jautājumi atzīmējami Latvijas Attīstības plāna un ES Zivsaimniecības vadības finanšu instrumenta sniegtā atbalsta administrēšanas principu izvērtēšana, Latvijas pozīcijas apspriešana sarunām ar Ukrainu Pasaules tirdzniecības organizācijas ietvaros, iestāšanās ES pozīcijas dokumenta 7.sadaļas „Lauksaimniecība” izskatīšana par zivju apstrādes uzņēmumu atbilstību ES likumdošanas prasībām, kā arī sabiedrisko organizāciju iesniegto priekšlikumu apspriešana 2003.gada valsts subsīdiju nolikumam. Būtiskākie VZP Makšķerēšanas lietu konsultatīvās padomes 2 sēdēs izskatītie jautājumi bija grozījumi Ministru kabineta noteikumos „Makšķerēšanas noteikumi” un jauna likumdošanas akta projekta sagatavošana par papildu aizliegumiem rūpnieciskai zvejai publiskās upēs (upju posmos) un publiskos ezeros sestdienās, svētdienās un svētku dienās. 2002.gadā aktīvi turpinājās arī Zivju fonda darbība, kuras galvenais mērķis bija piesaistīt papildus finanšu resursus zivju resursu atražošanas, aizsardzības un zivju krājumu izpētes pasākumu nodrošināšanai.

Pārskata gadā sagatavota un izdota gadagrāmata ”Latvijas zivsaimniecība 2002”, kura sniedz plašākai sabiedrībai aktuālāko informāciju par zivsaimniecības nozari Latvijā.

VALSTS MEŽA DIENESTS

Valsts meža dienests (VMD) atbild par vienotas meža politikas realizāciju valstī, uzrauga normatīvo aktu ievērošanu un realizē atbalsta programmas ilgtspējīgas mežsaimniecības nodrošināšanai.

2002.gadā strādāts ilgtermiņa mērķim: “Meža apsaimniekotāji zina, izprot un ievēro normatīvos aktus un pielieto labas mežsaimniecības principus”. Sniedzot vairāk kā 29 tūkstošus konsultāciju mežu īpašniekiem, noorganizējot 325 seminārus par mežsaimniecības jautājumiem, nodrošinot normatīvo aktu un sagatavoto informatīvo materiālu pieejamību, kā arī sniedzot konsultācijas mežniecībās, VMD darbinieki centušies novērst meža apsaimniekošanu regulējošo aktu pārkāpumus. Eiropas integrācijas institūta socioloģijas katedras veiktā meža īpašnieku aptauja Preiļu, Saldus un Valmieras rajonā parādīja, ka vairāk kā 60 % meža īpašnieku izmantojuši Valsts meža dienesta konsultantu pakalpojumus. 95 % meža īpašnieku, kuri bija izmantojuši Valsts meža dienesta konsultācijas, bija apmierināti ar sniegtajiem pakalpojumiem un augstu novērtēja dienesta darbinieku attieksmi pret apmeklētājiem, informācijas pieejamību un kvalitāti.

Otra joma, kurā ieguldīts liels darba apjoms, ir normatīvo aktu ievērošanas uzraudzība. 2002.gadā konstatēti 2475 patvaļīgas koku ciršanas gadījumi. Kopumā valstī koksnes apjoms, kas iegūts, pārkāpjot meža apsaimniekošanu un izmantošanu regulējošo normatīvo aktu prasības attiecībā pret ciršanas apliecinājumos uzrādīto nepārsniedz 1,1%. Patvaļīgas koku ciršanas gadījumu skaits valstī samazinājies: valsts mežos par 20%, pārējos mežos - par 8%. Tikai 0,5% vietu, kur ar ciršanas

aplīdzinājumu (2002.gadā izsniegti vairāk kā 70 tūkstoši) atļauta likumīga darbība, konstatēti normatīvo aktu pārkāpumi (363 gadījumi).

Par efektīvu darbu meža ugunsapsardzības jomā liecina vidējā izdegusī platība - 0,64 ha meža uz vienu ugunsgrēku, 1,35 ha meža zemes vidēji vienā ugunsgrēkā. Turklāt 2002.gadā konstatēts rekordliels ugunsgrēku skaits - 1742 ugunsgrēki (vidēji pēdējo 10 gadu laikā- 866 ugunsgrēki gadā).

Visās virsmežniecībās aizvadītajā gadā ieviesta Meža valsts reģistra I kārtā. Tas devis iespēju turpināt sabiedrībai pieejamas informācijas publicēšanu par mežu ar detalizāciju līdz pagastu līmenim CD formātā. Otrs nozīmīgs informācijas avots ir VMD mājas lapa internetā.

CILTSDARBA VALSTS INSPEKCIJA

Ciltsdarba valsts inspekcija saskaņā ar normatīvajiem aktiem kontrolē:

- ciltsdarba pakalpojumu sniegšanai sertificēto personu darbību;
- ganāmpulku reģistrēšanu un dzīvnieku apzīmēšanu visos Latvijas Republikas ganāmpulkos neatkarīgi no to īpašuma;
- Valsts ciltsdarba informācijas datu apstrādes centra, ciltslietu un mākslīgās apsēklošanas staciju, pārraudzības analīžu laboratoriju, šķirnes dzīvnieku audzētāju organizāciju darbību, ciltsdarba aprīkojumu, ciltsdarba tehnoloģijas;
- mākslīgajā apsēklošanā un dabīgajā lecināšanā izmantojamo vaislinieku kvalitāti;
- Valsts ciltsgrāmatas un cilts dokumentācijas kārtības pareizību;
- šķirnes dzīvnieku audzēšanas saimniecību darbību;
- valsts subsīdiu izlietošanas lietderību ciltsdarba attīstībai.

Inspekcija kārtoti un uztur dzīvnieku mākslīgās apsēklošanas staciju un embriju transplantācijas uzņēmumu reģistru, šķirnes dzīvnieku audzētāju organizāciju reģistru, Valsts ciltsgrāmatas kārtotāju reģistru, ciltsdarbā nodarbināto sertificēto personu sarakstu.

Aizvadītajā gadā sagatavoti vairāki priekšlikumi ciltsdarba normatīvo aktu projektiem, nodrošināta klientu pieņemšana visās Latvijas Republikas rajonu attiecīgajās struktūrvienībās.

Ciltsdarba valsts inspekcija 2001.gadā uzsāka un 2002.gadā turpināja virspārraudzības darbu govju pārraudzības ganāmpulkos. Pērnajā gadā veiktas pārraudzības virskontroles 415 saimniecībās, noņemot piena paraugus 4158 govīm.

Veikta 520 sertificēto personu darba pārbaude, kas ir viena trešā daļa no visām sertificētām personām.

Veicot dienesta pienākumus, inspektori par pieļautajiem pārkāpumiem sastādījuši 174 administratīvo pārkāpumu protokolus, izteikuši 141 brīdinājumu, uzlikuši naudas sodus Ls 401 apmērā.

Inspektori noorganizējuši 45 sanāksmes, kurās piedalījušies 1315 speciālisti, kā arī piedalījušies un uzstājušies 63 citu organizāciju rīkotajās sanāksmēs.

2002.gadā sagatavoti un izsniegti 57 sertifikāti personām, kuras veic ciltsdarbu.

VALSTS AUGU AIZSARDZĪBAS DIENESTS

Valsts augu aizsardzības dienests (VAAD) veic valsts kontroli un uzraudzību augu aizsardzības līdzekļu, augu un augu produktu, augu šķirņu, sēklu un stādāmo materiālu aprites jomā. Dienesta uzdevumi ir :

- laikus konstatēt kaitīgo organismu parādīšanos, prognozēt to attīstību, noteikt augu karantīnas pasākumus konkrētos gadījumos un vietās;
- veicināt augu aizsardzības pasākumu veikšanu tādā apjomā, lai likvidētu vai ierobežotu kaitīgo organismu izplatīšanos un samazinātu to ietekmi;
- organizēt šķirņu saimniecisko īpašību novērtēšanu un sagatavot Latvijas augu šķirņu kataloga projektu, veikt nepieciešamās darbības selekcionāra tiesību piešķiršanai un aizsardzībai;
- nodrošināt kvalitatīva sēklas materiāla apriti.

VAAD klāt nākusi jauna funkcija- mēslošanas līdzekļu reģistrācija un aprites uzraudzība.

Dienesta veiktais darbs un kompetence fitosanitārajā jomā novērtēta starptautiskajā līmenī un dienesta pārstāvis tika ievēlēts Starptautiskās augu aizsardzības konvencijas Standartu komitejā.

2002.gadā notika Nacionālās sēklu kontroles laboratorijas kvalitātes vadības sistēmas pilnveidošana un sagatavošana Starptautiskajai sēklu kontroles asociācijas (ISTA) pārkreditācijai. Tika realizēta reģionālo nodaļu sēklu kontroles laboratoriju optimizācijas 2002. – 2005. gada plāna pirmā kārtā. 2002. gada janvārī tika nodrošinātas Kirgizstānas sēklu kontroles speciālistu mācības ISTA laboratorijas izveidošanai Kirgizstānā.

Realizēts Latvijas - Dānijas sadarbības projekts “Pesticīdu reģistrācijas programma trīs Baltijas valstīs un Polijā”. Projekta ietvaros VAAD speciālisti apguvuši starptautiskā praksē lietotas augu aizsardzības līdzekļa bīstamības novērtēšanas metodes un principus, tādējādi nodrošināta ES prasībām atbilstošas vides un veselības drošības sistēmas pakāpeniska ieviešana Latvijas augu aizsardzības līdzekļu reģistrācijas praksē.

Uzsākta augu pasu sistēmas ieviešana – veiktas pārbaudes un izsniegtas pirmās augu pasas augļu kokiem un ogulājiem. 2002. gada 5. martā Ministru kabinetā tika apstiprināti grozījumi MK noteikumos Nr. 355 „Augu karantīnas noteikumi”, kas nosaka augu pasu lietošanu Latvijā. Lai ieviestu augu pasas, tika izstrādātas VAAD instrukcijas par pavairojamā materiāla atbilstības pārbaudēm augļu koku un ogulāju stādiem. 2002.gadā veiktas 101090 gab. augļu koku un 141900 gab. ogulāju pavairojamā materiāla atbilstības pārbaudes un izsniegtas pirmās 8984 augu pasas. Šīs sistēmas savlaicīga ieviešana ir ļoti nozīmīga, jo pēc Latvijas pievienošanās ES Latvijā izaudzēto pavairojamo materiālu varēs realizēt ES kopējā tirgū.

2002. gadā Latvijas augu šķirņu katalogā no jauna iekļautas 53 augu šķirnes, un kopš 2002. gada 30. augusta Latvija ir kļuvusi par Starptautiskās jaunu augu šķirņu aizsardzības savienības (UPOV) dalībvalsti.

VAAD aktīvi piedalījās priekšlikumu sagatavošanā normatīvo aktu projektiem augu aizsardzības, augu karantīnas, sēklu kontroles un šķirņu aizsardzības jomās, par ko saņemts pozitīvs novērtējums vairāku ES inspekciju ziņojumos.

LAUKU ATBALSTA DIENESTS

Lauku atbalsta dienests (LAD) darbojas atbilstoši Lauku atbalsta dienesta likumam un atbild par vienotu valsts atbalsta un ES atbalsta politikas realizāciju, uzrauga normatīvo aktu ievērošanu un pilda citas ar lauksaimniecību un lauku atbalsta politikas īstenošanu saistītas funkcijas. Šīs funkcijas īsteno Centrālais aparāts (CA), 9

reģionālās lauksaimniecības pārvaldes (RLP), kā arī Aiviekstes meliorācijas sistēmu valsts pārvalde.

2002.gadā LAD turpināja sekmīgi administrēt SAPARD atbalstu. Gada laikā saņemti 559 projekti, no tiem apstiprināti – 486 ar kopējo attaisnoto izdevumu summu – Ls 28,9 milj. Šajā gadā īstenoti 197 projekti, kuru attaisnoto izdevumu summa sasniedza Ls 7,5 milj.

2002.gada laikā LAD administrēja arī nacionālās subsīdijas Ls 30,13 milj. apjomā – vislielāko summu, kāda jebkad izmaksāta Latvijas Republikas pastāvēšanas laikā.

Bez tam LAD veica melioratīvo sistēmu uzturēšanu, regulāri sagatavoja informāciju par SAPARD programmas izpildes gaitu un lauksaimniecību vispār, izsniedza licences cukura importam un produktu ieviešanas kvotu licences, ko nosaka starptautiskie līgumi.

Administrējot SAPARD, Lauku atbalsta dienests guvis pieredzi darbam ar ES strukturālajiem fondiem, kuri Latvijai kļūs pieejami pēc pievienošanās Eiropas Savienībai.

Lai pēc iespējas pilnvērtīgāk sagatavotos ES tiešo maksājumu administrēšanai, līdz iestājam ES Lauku atbalsta dienestam jāizveido Integrētā administrēšanas un kontroles sistēma (IAKS) ar mērķi nodrošināt ES tiešo maksājumu administrēšanu, kontroli un izmaksas maksājumu saņēmējiem. Tādēļ tika izveidotas vairākas struktūrvienības LAD Centrālajā aparātā, RLP un Aiviekstes meliorācijas sistēmu valsts pārvaldē:

- ES tiešo maksājumu departaments;
- IAKS daļa Informācijas departamentā;
- 3 Lauku reģistra daļas.

Uzsākta arī Lauku reģistra grafiskās daļas datu sagatavošana, un līdz 2002.gada beigām apmēram 22% no kopējā darba apjoma tika īstenoti.

Uzsākta Lauku reģistra ģeogrāfiskās informācijas sistēmas izstrāde.

2002.gadā sagatavoti IAKS izstrādei nepieciešamie dokumenti un gada beigās izsludināts atklāts konkurss par IAKS sistēmas izveidi.

ZEMKOPĪBAS MINISTRIJAS PĀRZIŅĀ ESOŠĀS IESTĀDES

Zemkopība ministrijas padotībā ir šādas valsts iestādes un uzņēmumi (uzņēmēj sabiedrības):

- **valsts uzņēmums** "Latvijas Valsts augu aizsardzības centrs";
- **projektēšanas un informācijas valsts uzņēmums** "Meliorprojekts";
- **bezpēļņas organizācijas valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību:** "Lauksaimniecības tehnikas sertifikācijas un testēšanas centrs", "Agroķīmisko pētījumu centrs" un "Valsts tehniskās uzraudzības inspekcija";
- **valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību** "Valsts ciltsdarba informācijas datu apstrādes centrs";
- **bezpēļņas organizācijas valsts akciju sabiedrības** "Lauku attīstības fonds" un "Lauksaimniecības tirgus intervences aģentūra";
- **valsts akciju sabiedrība** "Latvijas valsts meži";
- **bezpēļņas organizācija valsts uzņēmums** "Lauksaimnieku centrs";
- **valsts zinātniskā bezpēļņas organizācija** "Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts";
- **selekcijas stacijas:** valsts zinātniskā bezpēļņas organizācija "Valsts Dobeles dārzkopības selekcijas un izmēģinājumu stacija", bezpēļņas organizācija valsts

zinātniskais uzņēmums "Valsts Stendes selekcijas stacija" un valsts bezpeļņas zinātniskais uzņēmums "Priekuļu selekcijas stacija";

- **muzeji:** lauksaimniecības tehnikas muzejs "Kalēji", Latvijas Meliorācijas un zemkopības muzejs un K.Ulmaņa piemiņas muzejs "Pikšas";
- **Latvijas Lauksaimniecības universitāte;**
- **bezpeļņas organizācijas valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību:** Barkavas arodividusskola, Ērgļu arodividusskola, Rīgas pārtikas ražotāju vidusskola un Bulduru dārzkopības vidusskola;
- **arodvidusskolas:** Apes, Apguldes, Cīravas, Dagdas, Jaunaglonas, Jaungulbenes, Ozolu, Rankas, Skrundas, Viesītes, Zaļenieku un Zilupes;
- **profesionālās vidusskolas:** Bebrenes, Jāņmuižas, Kazdangas, Laidzes, Lūznavas, Rēzeknes, Saldus, Saulaines, Valmieras pārtikas ražotāju, Vecbebru un Višķu;
- **tehnikumi:** Ogres meža, Smiltenes, Malnavas, Kandavas un Priekuļu;
- **koledžas:** Jēkabpils Agrobiznesa koledža;
- **bezpeļņas organizācijas sabiedrības ar ierobežotu atbildību:** "Latvijas Lauksaimniecības konsultāciju un izglītības atbalsta centrs", "Ogres arodģimnāzija" un "Rūjienas arodģimnāzija";
- **akciju sabiedrības:** "Baltic Pulp" un "Nagli".

4.PĀRSKATA GADA BŪTISKĀKĀS IZMAIŅAS

KONCEPCIJAS, STRATĒĢISKIE DARBI, INTEGRĀCIJA EIROPAS SAVIENĪBĀ, LIKUMDOŠANA

- Sagatavots Lauksaimniecības ziņojums 2002.gadam.
- Izstrādāta un Ministru kabinetā akceptēta 2002.gada Lauksaimniecības attīstības programma.
- 2002.gada decembrī tika noslēgtas iestāšanās ES sarunas, t.sk. sarunu sadaļa "Lauksaimniecība". Sarunās Latvija panāca tādas ražošanas kvantitatīvos rādītājus un tiešos maksājumus, kas nodrošina stabilu Latvijas lauksaimniecības un lauku teritorijas turpmāko attīstību.
- Turpinājās Latvijas Republikas un ES likumdošanas saskaņošana, kā arī ministrijas un tās pakļautībā esošo iestāžu institucionālā stiprināšana atbilstoši ES prasībām.
- SAPARD programmas ietvaros apstiprināti projekti, kuru kopējā atmaksājamo attaisnoto izdevumu summa pārsniedz viena gada piešķirumu.
- Izstrādāts Latvijas lauku attīstības plāna (2004-2006) projekts un Vienotā programmdokumenta (2004-2006) projekts.
- Izstrādāta "Lauksaimniecības attīstības programma 2003.gadam".
- Izstrādāti grozījumi "Lauksaimniecības ilgtermiņa investīciju kreditēšanas programmā".
- Izstrādāti grozījumi "Lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādes kreditēšanas programmā".
- Pieņemti grozījumi MK noteikumos "Kārtība, kādā izveidojama vienota administrēšanas sistēma atbalstam laukiem, lauksaimniecībai, zivsaimniecībai un mežsaimniecībai".
- Izstrādāts likumprojekts "Likums par lauksaimniecību un lauku attīstību".

- Izstrādātas pamatnostādnes 2003. – 2006.gadam “Lauksaimniecības politikas attīstība lauku kontekstā”.
- Izstrādāts likums "Grozījumi likumā “Par cukuru””.
- Izstrādāts “Augu šķirņu aizsardzības likums”.
- Izstrādāts likums “Par 1961.gada 2.decembra Starptautisko konvenciju par jaunu šķirņu aizsardzību”.
- Izstrādāti MK noteikumi “Noteikumi par intervenci labības tirgū 2002./2003.gadā”.
- Izstrādāti MK noteikumi “Cukura ražošanas kvotu veidi un to piešķiršanas kārtība, virskvotas cukura glabāšanas un realizācijas kārtība, cukurbiešu audzētāju reģistrā iekļaujamā informācija un reģistra uzturēšanas kārtība”.
- Izstrādāti MK noteikumi “Kārtība, kādā veic vaislas cūku pārraudzību”.
- Izstrādāts likumprojekts “Medību likums”.
- Izstrādāti MK noteikumi “Meža aizsargjoslu ap pilsētām noteikšanas metodika”.
- Izstrādāti MK noteikumi “Meža zemes transformācijas nosacījumi un atļaujas saņemšanas kārtība”.
- Izstrādāti MK noteikumi “Zinātniskās izpētes mežu apsaimniekošanas kārtība”.
- Izstrādāti MK noteikumi “Dzīvnieku izcelsmes produktu ieguvei vai sugas selekcijai izmantojamo savvaļas dzīvnieku turēšanas kārtība iežogotās platībās”.
- Izstrādāti MK noteikumi “Kārtība, kādā ar nekustamā īpašuma nodokli neapliek zemi, kuru aizņem atjaunotās vai ieaudzētās mežaudzes”.
- Izstrādāti MK noteikumi “Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi”.
- Izstrādāti MK noteikumi “Mežam nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas kārtība”.
- Izstrādāta metodika meža statistiskajai inventarizācijai.
- Apstiprināts “Latvijas augu šķirņu katalogs 2003.gadam”.
- Apstiprināta ciltsdarba programma govkopībā 2002.gadam un tuvākajai perspektīvai līdz 2007.gadam.
- Apstiprināta ciltsdarba programma gaļas liellopu audzēšanā 2002.gadam un tuvākai perspektīvai līdz 2006.gadam.
- Apstiprināta ciltsdarba programma truškopībā.
- Izstrādāts un iesniegts izskatīšanai MK rīkojuma projekts un informatīvais ziņojums “Par agroklimatisko apstākļu – sausuma – izraisītās lauksaimniecības krīzes situācijas stabilizāciju”.
- Izstrādāta koncepcija “Par dzīvnieku izcelsmes atkritumu savākšanu, pārstrādi un iznīcināšanu”.
- Pieņemts likums ”Dzīvnieku barības aprites likums”.
- Pieņemti grozījumi Veterinārmedicīnas likumā.
- Pieņemti grozījumi Pārtikas aprites uzraudzības likumā.
- Pieņemti grozījumi likumā “Par uzņēmumu, iestāžu un organizāciju darbības apturēšanas kārtību”.
- Pieņemti grozījumi Robežsardzes likumā.
- Pieņemti grozījumi likumā “Par radiācijas drošību un kodoldrošību”.
- Pieņemts Pārtikas un veterinārā dienesta nolikums.
- Pieņemts Pārtikas padomes nolikums.
- Izstrādāti un iesniegti Saeimā grozījumi Administratīvo pārkāpumu kodeksā.

IEKŠĒJĀ TIRGUS AIZSARDZĪBA UN STABILIZĀCIJA

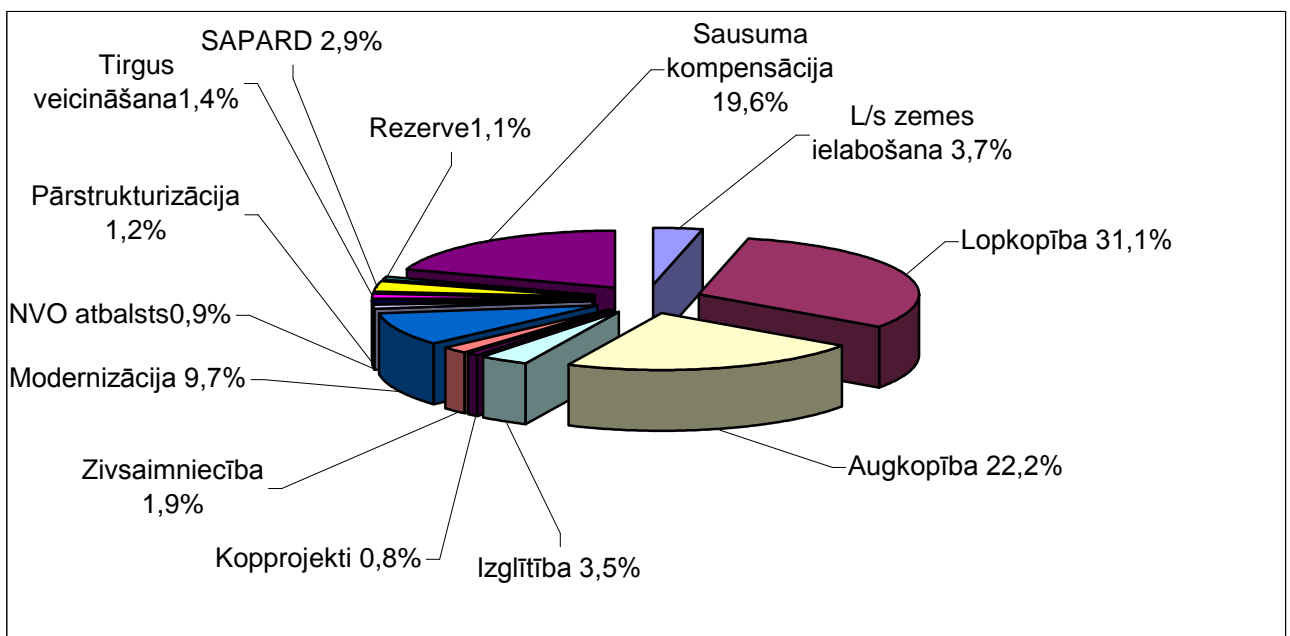
- Savu darbību veiksmīgi turpina ar Zemkopības ministrijas atbalstu izveidotā preču zīme “Kvalitatīvs Latvijas produkts”. Šī zīme tiek piešķirta pārtikas produktiem, kuru sastāvā ir vismaz 75 % Latvijā audzētu izejvielu un kas atbilst nepieciešamajām kvalitātes prasībām.
- Starp Zemkopības ministriju, Valsts ieņēmumu dienestu (VID), Galveno muitas pārvaldi un Valsts iekšējā tirgus aizsardzības biroju noslēgtās “Vienošanās par sadarbību” ietvaros ir veikti vairāki importētāju uzņēmumu pēcimporta auditi.
- Izstrādāti grozījumi likumā “Par muitas nodokli (tarifiem)”, kas paredz paaugstināt pamatlīkmi gaļai un tās izstrādājumiem. Minētie grozījumi ļaus efektīvāk veikt muitas kontroli, īpaši gadījumos, kad tiks atklāti viltoti preču izcelsmes dokumenti.

VALSTS SUBSĪDIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS ATTĪSTĪBAI

Subsīdiju uzdevums – sekmēt ražošanas efektivitāti un konkurētspēju iekšējā un ārējā tirgū.

- 2002.gadā valsts atbalsts lauksaimniecībai sasniedza Ls 30,1 miljonu. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, subsīdiju apjoms ir palielinājies par 44%, jo papildu līdzekļi tika piešķirti agroklimatisko apstākļu – sausuma – izraisītās lauksaimniecības krīzes situācijas stabilizācijai.
- Kopumā 2002.gadā tika realizētas 13 programmas lauksaimniecības subsīdiju izmaksai.

Subsīdiju izlietojums pa programmām 2002.gadā

- Ieviests jauns nolikums “Lauksaimniecības pārstrukturizācijas atbalsts”, kas paredz atbalstu bioloģiskās lauksaimniecības attīstībai, netradicionālo nozaru

attīstībai un komercdarbības (uzņēmējdarbības) attīstībai laukos. Kopumā 2002.gadā lauksaimniecības pārstrukturizācijai tika piešķirts finansējums Ls 334 tūkst. apmērā.

- Augkopības attīstībā 2002.gadā saglabājās kompensācijas maksājumi par graudaugu, pākšaugu, eļļas augu sējplatībām, kuras pārsniedz 15 ha, izmaksājot Ls 15 par vienu ar sertificētu sēklu apsētu hektāru un Ls 7,50 par vienu ar nesertificētu sēklu apsētu hektāru.
- Izmaksāti papildu maksājumi sausuma radīto zaudējumu kompensācijai par griķiem, atklātā lauka dārzeniņiem un kartupeļiem.
- 2002.gadā nolikuma Nr.2 "Lopkopības attīstība" ietvaros tika piešķirtas subsīdijas Ls 60 par katru pārraudzībā esošu govī, ja ganāmpulkā bija ne mazāk kā 7 govīs un ganāmpulka vidējā ražība atbilda noteiktiem ražības kritērijiem.
- Tika noteikts valsts atbalsts lopkopības ražošanas nozares stabilizēšanai, lai uzlabotu ekonomisko situāciju piensaimniecībā un stabilizētu piena iepirkuma cenas.
- Lai kompensētu vietējiem pārtikas ražotājiem cukura cenas starpību starp pasaules un vietējā tirgus cenu un tādā veidā paaugstinātu vietējo pārtikas ražotāju konkurētspēju iekšējā tirgū, tika ieviests cukura cenas kompensācijas mehānisms.
- Lai uzlabotu ekonomisko situāciju cūkkopībā un stabilizētu cūkgaļas iepirkuma cenas, tika apstiprināti pasākumi cūkkopības nozares stabilizēšanai no subsīdiju līdzekļiem.

SPECIĀLĀ PIRMSIESTĀŠANĀS PROGRAMMA LAUKSAIMNIECĪBAI UN LAUKU ATTĪSTĪBAI (SAPARD)

Būtiska finanšu palīdzība, kuru ES sniedz Latvijai pirmsiestāšanās periodā, ir Speciālā pirmsiestāšanās programma lauksaimniecībai un lauku attīstībai (SAPARD). Paredzams, ka no šīs palīdzības Latvija ik gadus laikā no 2000. līdz 2006. gadam no ES saņems Ls 12,9 milj. Papildus Latvijas puse nodrošina Ls 4,4 milj. sabiedriskā līdzfinansējuma no valsts subsīdiju līdzekļiem lauksaimniecībai.

SAPARD Latvijas Lauksaimniecības un lauku attīstības programma tika sagatavota un apstiprināta Eiropas Komisijā jau 2000. gadā, tomēr pilnīgu programmas ieviešanu varēja uzsākt tikai pēc Lauku atbalsta dienesta – SAPARD maksājumu aģentūras - akreditācijas. Komisārs F.Fišlers 2001. gada 6. decembrī apstiprināja lēmumu par palīdzības līdzekļu pārvaldīšanas nodošanu Latvijas Republikai.

- Kopumā ir akreditētas sešas apakšprogrammas:
 - 1.1. "Lauksaimniecības tehnikas, iekārtu un būvju modernizācija",
 - 1.2. "Lauksaimniecības zemju apmežošana",
 - 2.1. "Lauksaimniecības un zivsaimniecības produkcijas pārstrādes un marketinga pilnveidošana",
 - 3.1. "Lauku ekonomikas dažādošana, veicinot alternatīvos ienākumu avotus",
 - 4.1. "Vispārējās lauku infrastruktūras uzlabošana" un pavadošais pasākums 1. "Apmācības".
- Līdz 2003. gada 1. janvārim tika iesniegti 559 projekti, no kuriem 486 jeb 86,9% tika apstiprināti. Savukārt 197 projekti bija jau pabeigti. Visvairāk projektu tiek iesniegti graudkopības un lauku tūrisma jomā.

- Neraugoties uz lielo projektu iesniedzēju interesi līdz 2002. gada beigām tika noslēgti līgumi tikai par 66% no vienā gadā pieejamās summas. Tādēļ joprojām tiek turpināts darbs pie SAPARD programmas precizēšanas un pilnveidošanas, lai tiktu paplašināts potenciālais atbalsta saņēmēju skaits.
- Tika organizēta SAPARD programmas uzraudzības komitejas sēde, kurā tika apstiprināta virkne būtisku grozījumu SAPARD programmā, kas atviegloja projektu iesniegšanas kārtību un paplašināja atbalsta saņēmēju loku.

NELAUKSAIMNIECISKĀS UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA (NUAP)

Nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības attīstības programma (NUAP) Ministru kabinetā tika apstiprināta 2002.gada 17. septembrī, un līgums starp Zemkopības ministriju un Hipotēku banku noslēgts 2002.gada 10.decembrī. Reāla programmas darbība sākas ar 2003.gadu.

Programmas mērķis ir ekonomiskās attīstības veicināšana laukos, atbalstot nelauksaimniecisko uzņēmējdarbību, uzlabojot infrastruktūru, pilnveidojot lauku ainavu atbilstoši uzņēmējdarbības vajadzībām un ievērojot vides aizsardzības prasības. Programmas finansējums ir Ls 7 milj.

Šī programma rada iespēju saņemt finansiālu atbalstu nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstīšanai laukos, tādējādi veicinot lauku iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes, kā arī risināt nodarbinātības problēmu.

Realizējot programmu, tiek plānots, ka bezdarbnieku skaits laukos samazināsies par 9%, ienākumu līmenis vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli palielināsies par 2%. 0,3% no naturālajām saimniecībām uzsāks komerciālu darbību.

IZGLĪTĪBA

- 2002.gadā Zemkopības ministrijas padotībā bija viena augstākās izglītības iestāde – Latvijas Lauksaimniecības universitāte, 33 profesionālās izglītības iestādes un līgumattiecības ar 4 profesionālās izglītības iestādēm. Pieaugušo izglītību un mācību metodisko darbu veica BO SIA “Latvijas Lauksaimniecības konsultāciju un izglītības atbalsta centrs”.
- 2002.gadā Zemkopības ministrijas finansētajās 37 profesionālās izglītības iestādēs strādāja 20 direktori ar augstākās profesionālās kvalifikācijas kategoriju un 12 ar vidējās profesionālās kvalifikācijas kategoriju, 5 direktori nav atestēti, jo amatā atrodas mazāk par 2 gadiem.
- 2002.gadā turpinājās augstskolas un profesionālo izglītības iestāžu un izglītības programmu akreditācijas process. Visas realizētās izglītības programmas ir licencētas. Kopumā katru gadu tiek īstenotas ap 90 profesionālās vidējās un arodizglītības programmas, kas aptver dažādus kvalifikācijas līmeņus, tādējādi uzlabojot izglītības pieejamību atkarībā no izglītojamā iepriekšējās izglītības un spējām.
- 2002.gadā Jēkabpils Agrobiznesa koledžā uzsākta pirmā līmeņa augstākās profesionālās izglītības programmu realizēšana.

MEŽA NOZARE

- Akceptēta Latvijas Meža un saistīto nozaru nacionālās programmas koncepcija.
- Pieņemti MK noteikumi "Noteikumi par koku ciršanu meža zemēs".
- Pieņemti "Grozījumi Ministru kabineta 2001.gada 8.maija noteikumos Nr.189 "Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā".
- Izstrādāta un apstiprināta metodika normatīvo aktu darbības efektivitātes izvērtēšanai.
- Izvērtēts meža resursu stāvoklis.
- 2002.gadā par meža nozares jautājumiem ZM sadarbībā ar Valsts akciju sabiedrību "Latvijas valsts meži", Valsts meža dienestu un Latvijas valsts mežzinātnes institūtu "Silava" Latvijā noorganizēja trīs starptautiskas konferences: Ministru konferences par mežu aizsardzību Eiropā sagatavošanas sanāksmi par nacionālajām meža programmām, ANO Eiropas Ekonomiskās komisijas Koksnes komitejas un FAO Eiropas Mežsaimniecības komisijas darba grupas sanāksmi meža nozares komunikāciju speciālistiem un Starptautiskās Meža pētniecības organizāciju savienības 4. starptautisko simpoziju "Pārejas ekonomikas valstu pieredze dabas aizsardzības un meža likumdošanā".

ZIVSAIMNIECĪBA

- 2002.gadā tika pabeigtas divpusējās sarunas ar Ukrainu par tās iestāšanos Pasaules tirdzniecības organizācijā, kurās Latvija izvirzīja savas prasības tirdzniecības nosacījumiem ar zivīm un zivju produktiem. Šīs prasības galvenokārt skāra zivju konservu eksportu uz Ukrainu, un līdz ar to Latvija nākotnē varēs eksportēt noteiktus zivju konservus uz Ukrainu ar izdevīgākiem nosacījumiem.
- 2002.gadā Valsts zivsaimniecības pārvalde pārstāvēja Latvijas zivsaimniecības intereses starptautiskajās organizācijās - Starptautiskā Baltijas jūras zvejniecības komisija (IBSFC) un Ziemeļrietumu Atlantijas zvejniecības organizācija (NAFO), nodrošinot Latvijas nozvejas kvotu aizstāvēšanu un citu nacionālo interešu pamatošanu. Latvijas reņģu kvota 2003.gadā Baltijas jūrā, salīdzinot ar 2002.gadu, ir palielinājusies par 49%, brētliņu kvota samazinājusies par 18,4%, mencu kvota samazinājusies par 1,3%, bet lašu kvota palielinājusies par 2%. Galvenā izmaiņa zvejai Atlantijas okeānā ir kopējās Latvijai pieejamās paltusu kvotas palielinājums par 4,5%, jūras asaru par 6,38%. Savukārt kalmāru un garneļu kvota saglabājusies 2002.gada līmenī.
- VZP organizēja divpusējās Latvijas un Igaunijas sarunas zivsaimniecības sadarbības līguma ietvaros, kurās panākta Starptautiskās Baltijas jūras zvejniecības komisijas (IBSFC) piešķirtās papildus reņģu zvejas kvotas sadale Rīgas jūras līcī 2003.gadam (Latvijai - 22 000 tonnas reņģu, Igaunijai - 19 000 tonnas reņģu). Pamatojoties uz noslēgto līgumu starp Latviju un Eiropas Kopienu par sadarbību zivsaimniecībā, notikušas ikgadējās sarunas, kuru rezultātā veikta nozvejas kvotu apmaiņa starp Latviju un Eiropas Kopienu 2003.gadam. Latvijai Eiropas kopienas ūdeņos ir saglabātas iepriekšējā gada zvejas iespējas, kas ekonomiski ir ļoti svarīgas Latvijas mencu zvejniekiem.

5.ZEMKOPĪBAS MINISTRIJAS DARBĪBAS REZULTĀTI UN TO IZVĒRTĒJUMS

PROGRAMMU REZULTATĪVO RĀDĪTĀJU IZPILDES ANALĪZE UN VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU EFEKTIVITĀTES IZVĒRTĒJUMS

01. programmā “Valsts atbalsts Eiropas Savienības kvalitātes prasībām atbilstošas produkcijas ražošanai” 2001.gadā rezultatīvie rādītāji ir izpildīti par 100% un pat nedaudz pārsniegti.

2002.gadā tika plānota 5 000 t augstas kvalitātes linšķiedras ražošana, kas tika izpildīts par 122%, jo iepriekšējā gadā strauji palielinājās linu kopplatības, kā arī vidējā ražība.

Kartupeļu realizācijai pārstrādei cietē 2002.gads bija nelabvēlīgs, jo laika apstākļi nesekmēja šīs grupas kartupeļu augšanu, līdz ar to ražas zemākas, bet cietes saturs augstāks. Atbalstot ražotājus, tika veikti izcenojuma grozījumi un uz valsts subsīdijām iesniegtie pieteikumi apmaksāti, izpildot noteiktos rezultatīvos rādītājus par 100%.

2002.gada rezultatīvo rādītāju izpilde lopkopībā šķirnes materiāla iegādē netika izpildīta sakarā ar veterināro situāciju Eiropas valstīs. Katru gadu govju skaits pārraudzībā palielinās, kā arī palielinās pārraudzībā esošo govju produktivitāte. Ir palielinājies atbilstošas kvalitātes jaunlopu skaits saimniecībās attiecībā pret plānoto, kas liecina par subsīdiju efektivitāti liellopu gaļas ražošanas kā patstāvīgas nozares attīstībā.

Gandrīz trīskārtīgi ir palielinājies atbalstīto bioloģisko saimniecību skaits, jo Latvijā pieaug interese par bioloģisko lauksaimniecību, pieaug sertificēto saimniecību skaits. Gada laikā tika piešķirts papildus finansējums bioloģisko saimniecību atbalstam, līdz ar to rādītājs ir izpildīts par 278%.

No subsīdijām SAPARD programmas līdzfinansējuma 2002.gadā tika izlietoti Ls 885,8 tūkst.

02. programma “Lauksaimniecība” un tās apakšprogrammas

02.01. apakšprogrammā “Pasākumi augsnes auglības uzlabošanai” 2002.gadā rezultatīvie rādītāji ir izpildīti un piešķirtie valsts budžeta līdzekļi ir izlietoti efektīvi. Pieprasījums pēc pasākumiem, kuri nodrošina saimnieciskai darbībai nepieciešamo zemes mitruma režīmu, ievērojami pārsniedz rezultatīvos rādītājus, kuru plānošanu nepieciešamajā apmērā ierobežo atvēlētie budžeta līdzekļi.

Piešķirtie budžeta līdzekļi ir izlietoti 3924 km ūdens noteku kopšanai vai remontam, 45 polderu sūkņu staciju darbināšanai, melioratīvās hidrometrijas darbu veikšanai 83 hidrometriskajos posteņos, meliorācijas sistēmu nodošanai saimniekiem un meliorācijas pasu izgatavošanai 4757 zemes īpašniekiem, kā arī augšņu agroķīmiskai izpētei un ieteikumu sniegšanai par augsnes uzlabošanu vairāk nekā 20 000 hektāru platībā.

02.03.apakšprogramma “Kontroles, uzraudzības un sertifikācijas un citi dienesti”

Tirdzniecības vietās pārbaudei ņemto sēklas kontroles paraugu skaits plānoto pārsniedz par 3,77%. Pārpilde saistīta ar jaunu sēklu tirgotāju reģistrēšanos sēklu tirgotāju reģistrā.

Sertifikācijai sagatavotās sēklas pārbaudīto paraugu skaits par 57,73% pārsniedz plānoto. Tas izskaidrojams ar labvēlīgiem laika apstākļiem augstu ražu iegūšanai, kā arī ar valsts atbalstu sēkladzētājiem.

Augu šķirņu izmēģinājumu skaits ir par 2,6% mazāks, nekā plānots, un tas ir saistīts ar sēklas materiāla piegādes problēmām.

Izsniegto apliecību skaits par tiesībām lietot augu aizsardzības līdzekļus plānoto pārsniedz par 79,8%, jo daļai zemnieku tika atjaunotas apliecības, kurām bija beidzies derīguma termiņš.

Fitosanitārajai kontrolei pakļauto augu un augu produkcijas ražotāju pārbaudes veiktas par 6,42% mazāk kā plānots, jo daļa augu un augu produktu ražotāju ir izbeiguši darbību.

Augu un augu produkcijas fitosanitārās pārbaudes un fitosanitāro sertifikātu izsniegšana par 11,6% pārsniedz plānoto. Plāna pārpilde saistīta ar kokmateriālu maza apjoma kravu eksporta palielināšanos.

Augu karantīnas organismu pārbaudes veiktas par 13,91% mazāk, nekā plānots. 2002.gadā bija kultūraugu slimību attīstībai nelabvēlīgi laika apstākļi, līdz ar to slimību simptomi neizpaudās un visi plānotie paraugi netika ņemti.

02.04.apakšprogramma “Lauksaimniecības tirgus intervences aģentūra”

Zemkopības ministrijas programmas “Valsts labības tirgus un tā kvalitātes kontrole” rezultatīvie rādītāji ir atbilstoši plānotajiem.

Lauksaimniecības tirgus intervences aģentūra (LTIA), turpinot realizēt 2001./2002.gada intervences pasākumus Latvijas labības tirgū, no 2002.gada 1.janvāra līdz 30.aprīlim intervences uzkrājumos iepirka 6256 t graudu. Realizējot 2002./2003.gada intervences pasākumus, no 2002.gada 1.augusta līdz 31.decembrim LTIA no labības audzētājiem iepirka 60 623 t graudu, t.sk. 51 205 t kviešu un 9418 t rudzu.

2002.gadā LTIA veica arī intervences uzkrājumos (valsts labības rezervē) iepirkās labības realizāciju iekšējā un ārējā tirgū. Pavisam 2002.gadā realizētas 69 570 t tonnas labības. Tai skaitā iekšējā tirgū 39 294 t. Eksportētas un pārdotas eksportam 30 276 t graudu.

LTIA sagatavoja izskatīšanai Ministru kabinetā valsts labības ražošanas un patēriņa 2002.gada bilanci. Sekojot bilances izpildei un analizējot labības tirgus un pārstrādes attīstības tendences, LTIA katru mēnesi sagatavoja labības patēriņa prognozes un tirdzniecības pārskatus.

2002.gadā izsniegtas 200 licences labības un tās produktu eksportam un 637 licences labības un tās produktu importam. Reģistrācijas kartes ir saņēmuši 327 labības un tās produktu tirgotāji un pārstrādātāji.

02.06. apakšprogramma “Pārējie lauksaimniecības pasākumi un konkursi”

2002.gadā Zemkopības ministrija un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija devīto reizi kopīgi rīkoja konkursu “Sējējs” ar mērķi noteikt labāko ieguldījumu Latvijas lauku attīstībā.

Konkursa dalībnieki sacentās 6 konkursa grupās: lauksaimnieciskā ražošana, kas tika sadalīta pa nozarēm (augkopība, lopkopība, netradicionālā lauksaimniecība); lauksaimnieku kooperācija; zinātne lauksaimniecībai; lauku teritoriju attīstība; videi draudzīgā saimniekošana un lauku tūrisms.

Par konkursa “Sējējs-2002” laureātiem tika atzīti 12 dalībnieki un apbalvoti ar konkursa laureāta medaļu, diplomu un subsīdiju (naudas balvu) līdz Ls 1 000. Diplomi un veicināšanas balvas tika piešķirtas 16 dalībniekiem. 18 dalībniekiem

izteikta pateicība, kā arī izsniegts diploms un dāvanu karte par piedalīšanos Zemkopības ministrijas organizētajā konkursā.

02.07. apakšprogrammas “Pasākumi integrācijai Eiropas Savienībā” 2002.gadā rezultatīvie rādītāji ir izpildīti atbilstoši pārskata periodā plānotajiem.

Paralēli oficiālajām iestāšanās Eiropas Savienībā sarunām Zemkopības ministrija turpināja darbu pie Eiropas Savienības un Latvijas likumdošanas saskaņošanas. Lauksaimniecības *acquis communautaire* veido aptuveni 45% no visa ES likumdošanas kopuma. Taču jāņem vērā, ka *acquis communautaire* nav statistisks dokumentu kopums – tas nepārtraukti tiek atjaunots un pilnveidots.

Lai pietuvinātu nacionālo likumdošanu Eiropas Savienības prasībām, Zemkopības ministrija 2002.gadā izstrādāja un ar ES likumdošanu harmonizēja 72 Latvijas Republikas normatīvos dokumentus.

04. programma “Pārtikas un veterinārā valsts uzraudzība un kontrole”, tās apakšprogrammas

04.01. apakšprogramma “Pārtikas un veterinārā dienesta funkciju nodrošināšana”

Ar šo valsts budžeta apakšprogrammu tiek nodrošinātas dienesta galvenās funkcijas – valsts uzraudzība un kontrole pārtikas aprītē un dzīvnieku veselībā un labturībā, t.sk. pārtikas produktu un preču kravu kontrole uz valsts robežas. Šīs programmas rezultatīvie rādītāji ir vairāk kā 177 tūkst. objektu un vairāk kā 300 000 valsts robežu šķērsojošo kravu uzraudzība un kontrole, iesaistot šajās darbībās Pārtikas un veterinārā dienesta 30 iestādes (struktūrvienības) un nodrošinot darba samaksu dienestā strādājošajiem - vairāk kā 1050 darbiniekiem. 2002.gadā uz LR robežas pārbaudītas 339 852 preču kravas, kas salīdzinājumā ar 2001.gadu ir par 33 603 preču kravām vairāk un ir 111%. Tas savukārt sekmēja plānoto pašu ieņēmumu pieaugumu par 102%. Veicot kravu kontroli, konstatētas 977 Latvijas Republikas prasībām neatbilstošas kravas, no kurām 217 nosūtītas atpakaļ uz eksportētājvalsti, 14 - uz citu valsti, bet 61 iznīcināta. Laboratoriskiem izmeklējumiem nosūtīti 1627 paraugi, kuriem veiktas vairāk nekā 3135 pārbaudes.

Svarīgs pasākums valsts uzraudzības un kontroles optimizācijā 2002. gadā bija pārtikas uzņēmumu apzināšana un reģistrācija atbilstoši uzņēmumu klasifikācijai. Iegūtie dati un izveidotais pārtikas uzņēmumu reģistrs ir svarīgs priekšnoteikums valsts uzraudzības un kontroles spējas noteikšanai, attīstībai, uzraudzībai un nepieciešamo resursu nodrošināšanai.

Šīs programmas izpildes kvalitātes kritēriji ir dzīvnieku un ganāmpulku veselības nodrošināšana, patērētāju veselībai drošas un nekaitīgas pārtikas aprīte, Latvijas kā ES kandidātvalsts saistību izpilde.

04.02. apakšprogramma “Dzīvnieku lipīgo slimību profilakse un apkarošana”

Realizējot šo programmu, PVD ir veicis dzīvnieku slimību diagnostiku un ierobežošanu valsts teritorijā. Kopā veikti 1 393 411 valsts uzraudzības diagnostiskie izmeklējumi, tajā skaitā 441 038 seroloģiskie izmeklējumi, 4425 virusoloģiskie, 4345 izmeklējumi par govju sūkļveida encefalopātiju, 300 008 dzīvniekiem veikta tuberkulozes alerģiskā diagnostika, kā arī bakterioloģiskie, parazitoloģiskie, ihtiopatoloģiskie, mikoloģiskie, molekulārbioloģiskie izmeklējumi. Veikti 10 047

epizootiskā fona izmeklējumi sevišķi bīstamām jeb A un B grupas infekcijas slimībām.

Veikta 428 173 dzīvnieku profilaktiskā un piespiedu vakcinācija. Nodrošināta savvaļas lapsu un jenotsuņu orālā imunizāciju pret trakumsērgu, izliekot 300 000 vakcīnas ēsmas devas, kā arī veikta mājdzīvnieku piespiedu vakcinācija pret trakumsērgu, profilaktiskā vakcinācija pret Sibīrijas mēri, Tešena slimību.

Veiktie pasākumi 2002.gadā saglabāja stabili epizootisko situāciju, veicināja valsts eksportspēju. Zināmas problēmas rada trakumsērga, bet tas ir likumsakarīgi, un, turpinot konsekventu pasākumu veikšanu šīs slimības ierobežošanā, tuvākajos gados ir gaidāma situācijas krasa uzlabošanās.

04.03. apakšprogramma “Nacionālā atliekvielu kontroles programma”

Atliekvielu kontroles programma dzīvniekos un dzīvnieku izcelsmes produktos tiek veikta saskaņā ar Eiropas Savienības direktīvas 96/23/EC un Latvijas Republikas Ministru kabineta 26.02.2002. noteikumu Nr. 87 “Atliekvielu kontroles un tās finansēšanas kārtība” prasībām. Šīs programmas apstiprināšana Eiropas Savienības līmenī un tās izpilde ir Latvijas ekonomiskās ārpolitikas nepieciešama sastāvdaļa, jo nodrošina Latvijas produktu eksporta iespējas uz Eiropas Savienības dalībvalstīm. 2002.gadā programmas ietvaros tika veikti 2116 izmeklējumi, no tiem 47 bija pozitīvi, un šajos gadījumos tika veiktas atbilstošas korektīvās darbības, kā arī izmeklējumu spektrs tika paplašināts ar kokcidiostatisko preparātu noteikšanu olās. Šīs programmas ietvaros tika veikti arī izmeklējumi hloramfenikola jeb levomicetīna noteikšanai.

Izmeklējumi radīja zināmu ieskatu atliekvielu aprites jomā, bet, lai nodrošinātu pilnīgāku informāciju par aizliegtu vielu cirkulāciju, būtu jāpalielina izmeklējumu apjoms. Tādējādi tiks minimizēta iespēja, ka pārtikas aprītē nonāk aizliegtas vielas.

04.04. apakšprogramma “Dzīvnieku izcelsmes pārtikas valsts uzraudzības un kontroles sistēmas”

2002. gadā PVD pārtikas aprites valsts uzraudzību paplašināja, pārņemot visas pārtikas kontroli visos tās aprites posmos.

Nodrošinot 2 līmeņu valsts uzraudzību un kontroli vairāk kā 15 tūkst. uzraudzības objektos, dienests 2002. gadā veicis vairāk kā 23 tūkst. plānveida un ārpuskārtas pārbaūžu, noteicis operatīvus pasākumus atklāto neatbilstību un trūkumu novēršanā.

Valsts uzraudzības un kontroles stratēģija izstrādāta un īstenota atbilstoši ES prasību un nostādņu ievērošanai pārtikas aprītē, kā arī patērētāju veselības un tiesību aizsardzībai Latvijā. 2002. gadā laboratoriski izmeklēti 37 505 pārtikas paraugi un 19 pārtikas pārstrādes uzņēmumi bija ieguvuši tiesības eksportēt savu produkciju uz ES un 156 uzņēmumi uz citām valstīm. Šo uzņēmumu eksporta tiesību garants ir PVD realizētās valsts uzraudzības un kontroles kvalitātes atbilstība ES prasībām.

05. programma “Zivsaimniecība un zvejniecība” un tās apakšprogramma

05.01. apakšprogramma “Zivju resursu atražošana”

Zivju resursu atražošanas valsts programmu īsteno Valsts zivsaimniecības pārvaldes pārziņā esošās zivju audzētavas (Tome, Dole, Brasla, Kārļi, Ķegums, Pelči, Sērene). 2002.gada rezultatīvie rādītāji kopumā tika izpildīti. Izaudzēti un dabiskajās ūdenstilpēs izlaisti 1,28 milj.gab. lašu un taimiņu smoltu, viengadnieku un mazuļu

(plānots 1 milj.gab.), 9,5 milj.gab. nēģu, līdaku un citu vietējo zivju kāpuru (plānots 7 milj.gab.) un 1,8 milj.gab. zandartu, vimbu un plaužu mazuļu (plānots 2,5 milj.gab.). Rezultatīvo rādītāju neizpilde zandartu, vimbu un plaužu izlaišanā (672 tūkst. gab.) bija saistīta ar sarežģītiem hidrometeoroloģiskajiem apstākļiem - kraso ūdens temperatūras paaugstināšanos zivju nārsta periodā 2002.gadā, bet pēc Latvijas Zivsaimniecības pētniecības institūta aprēķiniem minētie apjomi tika kompensēti ar virsplāna 7 tūkst.gab. lašu smoltu izlaišanu (kopā virs plāna izlaisti 100 tūkst.gab. lašu un taimiņu smoltu) un ar virsplāna 450 tūkst.gab. līdaku kāpuru izlaišanu (kopā virs plāna izlaisti 702 tūkst.gab. līdaku kāpuru). Tātad kopumā atsevišķu zivju sugu rezultatīvo rādītāju neizpilde kompensēta ar pārējām zivju sugām plānoto rezultatīvo rādītāju pārsniegšanu.

05.02. apakšprogramma “Zivju resursu pētīšana, limitēšana un regulēšana iekšējos ūdeņos”

Programmas rezultatīvie rādītāji tika izpildīti atbilstoši pārskata periodā paredzētajiem. 2002.gadā tika veikti hidrobioloģiskie un ihtioloģiskie pētījumi 25 ūdenstilpēs, zvejas limiti tika noteikti 500 ūdenstilpēm. To zivsaimniecisko resursu kadastra izveidei tika apkopoti dati par 385 ezeriem un ūdenskrātuvēm, kā arī tika izstrādāti zivsaimniecības ekspluatācijas noteikumi 15 valsts publiskajām ūdenstilpēm.

07. programma “Izglītība” un tās apakšprogrammas

07.01. apakšprogrammā “Vispārējā un profesionālā izglītība” jaunuzņemto izglītojamo plānotais kontrolskaitlis netika izpildīts par 542 izglītojamajiem kopumā, tai skaitā 61 izglītojamais, kurš finansēts no dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem. Proporcioniāli samazinājies no dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem finansētais pedagogu likmju un pedagogu štata vienību skaits par 2 vienībām. Absolventu skaits pret plānoto nav izpildīts par 688, tai skaitā par 180 izglītojamajiem, kuri finansēti no dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem. Tai pašā laikā ir pieaudzis izglītojamo skaits, kuri ieradušies no citām mācību iestādēm – 395, kas izskaidro faktu, kāpēc gada vidējo izglītojamo skaits no dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem ir pieaudzis pret plānoto par 134. Analizējot rezultatīvo rādītāju neizpildes iemeslus, var secināt, ka pieaug to jauniešu skaits, kuri pamet mācības finansiālu apsvērumu dēļ, kas veicina sociālās atsvešināšanās procesus laukos. Pārāk optimistiska ir bijusi prognoze profesionālās izglītības iestādēs veikt plašu pieaugušo apmācību.

07.02. apakšprogrammā “Augstākā izglītība” 2002.gadā kopumā rezultatīvie rādītāji izpildīti atbilstoši pārskata periodā plānotajam. Latvijas Lauksaimniecības universitātē 2002.gadā vidējais nosacītais studējošo skaits bija par 4% lielāks nekā plānotais, tai skaitā finansēti no dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem par 2% vairāk nekā plānots.

Par 5% vairāk uzņemts studentu, maģistrantu un doktorantu salīdzinājumā ar plānoto, turpretim finansēti no dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem par 5% mazāk nekā plānots.

2002.gadā absolventu skaits pārpildīts par 3% nekā plānots.

Pārskata gadā veiksmīgi ir noritējis akreditācijas process LLU fakultātēs.

07.03. apakšprogrammā “Nozarē strādājošo kvalifikācijas celšana un mācību iestāžu metodiskā darba nodrošināšana” 2002.gadā rezultatīvie rādītāji ir pilnībā

izpildīti. Izstrādātas un aktualizētas 5 izglītības programmas. Dažādos pieaugušo izglītības pasākumos piedalījušies 19158 lauku uzņēmēji plānoto 15 000 vietā. Kvalifikācijas pasākumu klausītāju stundu skaits sasniedzis 150 600 stundas. Veicināts darbs 80 interešu grupās, kas ir par 10 vairāk kā iepriekšējā gadā. Lauku uzņēmējiem sniegtas bezmaksas konsultācijas 60 000 stundu apjomā. Plānotajā apjomā sagatavoti un izdoti informatīvie materiāli zemniekiem un mācību literatūra profesionālajām izglītības iestādēm.

08. programmā “Kultūra” 2002.gadā rezultatīvie rādītāji ir izpildīti. Ir pieaudzis muzeju rīkoto izstāžu skaits. 3 muzeji atbilstoši plānotajam ir piedāvājuši apmeklētājiem 11 tematiskas izstādes. Muzeju apmeklētāju skaits sasniedzis 11099. 2002. gadā tika uzsākta Latvijas Meliorācijas un zemkopības muzeja un Lauksaimniecības tehnikas muzeja “Kalēji” reorganizācijas un Latvijas Lauksaimniecības muzeja izveides sagatavošana.

14. programma “Valsts meža dienests”

2002.gadā veikta vairāk kā 73 tūkstošu pieteikumu pārbaude par saimniecisko darbību. Vairāk kā 33 tūkstošos gadījumu konsultācijas sniegtas klienta mežā, kopā ap 57 tūkstoši individuālu konsultāciju. Lai efektīvāk izmantotu budžeta līdzekļus, meža īpašniekiem organizēti 325 (plānots - 300) semināri par mežsaimniecības jautājumiem, tajā skaitā normatīvo aktu prasībām. Eiropas integrācijas institūta socioloģijas katedras veiktā meža īpašnieku aptauja Preiļu, Saldus un Valmieras rajonā parādīja, ka vairāk kā 60% meža īpašnieku izmantojuši Valsts meža dienesta konsultantu pakalpojumus. 95% meža īpašnieku, kuri izmantoja Valsts meža dienesta konsultācijas, bija apmierināti ar sniegtajiem pakalpojumiem un augstu novērtēja dienesta darbinieku attieksmi pret apmeklētājiem, informācijas pieejamību un kvalitāti. 147 VMD speciālisti apmācīti VMD funkciju realizēšanai svarīgās jomās, neskaitot apmācību procesu, kas ir iekšējās kontroles vides sastāvdaļa. Veikti 12 struktūrvienību iekšējie auditi, auditu rekomendācijas tiek realizētas.

VMD aktīvas darbības rezultātā panākts, ka kopumā valstī koksnes apjoms, kas iegūts, pārkāpjot meža apsaimniekošanu un izmantošanu regulējošo normatīvo aktu prasības, attiecībā pret ciršanas apliecinājumos uzrādīto nepārsniedz 1,1%. Pārkāpumu skaits, salīdzinot ar 2001.gadu, valstī kopumā samazinājies: valsts mežos par 20%, pārējos mežos - par 8%. Tikai 15% pārkāpumu notikuši platībās, kurās izsniegti ciršanas apliecinājumi likumīgai darbībai.

Mežu ugunsapsardzības jomā darbu sarežģīja klimatiskie apstākļi — 2002.gadā konstatēts rekordliels ugunsgrēku skaits - 1742 ugunsgrēki (vidēji pēdējo 10 gadu laikā - 866 ugunsgrēki gadā). Par darba efektivitāti (spēju savlaicīgi atklāt un ierobežot meža ugunsgrēkus) liecina vidējā izdegusī meža platība – 0,64 ha uz vienu ugunsgrēku. 2002.gadā turpināta meža ugunsnovērošanas torņu būve - uzcelti visi 12 plānā paredzētie.

01. Valsts speciālā budžeta programma “Zivju fonds”

Zivju fonda septītajā darbības gadā (2002.gadā) notikušas astoņas Zivju fonda padomes sēdes, kurās izskatīti 73 projektu finansējuma pieteikumi par kopējo summu Ls 560359 un apspriesti vairāk nekā 30 jautājumi, kas saistīti ar Zivju fonda darbību un zivsaimniecības nozares attīstību Latvijā. Zivju fonda padome 2002.gadā atbalstījusi un finanšu līdzekļus piešķirusi 58 projektu finansējuma pieteikumiem par kopējo summu Ls 449 963 (skat. Pielikums, 3.tabula).

PASĀKUMI PAKALPOJUMU KVALITĀTES UZLABOŠANAI UN TO REZULTĀTI

Ministrija, īstenojot valsts pārvaldes reformas stratēģiju 2002.-2006.gadam, no tajā paredzētajiem 108 pasākumiem līdz 2002.gada jūlijam bija izpildījusi 10, tika turpināta 6 plānoto pasākumu realizācija, kā arī uzsākti 17 plānā paredzētie pasākumi. Zemkopības ministrijas mājas lapu internetā gada laikā ir apmeklējuši vairāk nekā 4400 apmeklētāji 107 520 reizes, vidēji dienā – 295. Kopā notikušas 7 interaktīvās diskusijas, kurās piedalījies 101 dalībnieks. Sadarbībā ar Latvijas lauksaimniecības konsultāciju un izglītības atbalsta centru (LLKC) izveidota jautājumu un atbilžu datu bāze par SAPARD programmu, kur jautājumus var uzdot ikviens, bet uz tiem atbild ministrijas speciālisti. Tas kalpoja par pamatu datu bāzes tālākam paplašinājumam par tādām tēmām kā „Subsīdijas”, „Lauksaimniecība un ES”.

Ministriņā ir izveidots Eiropas Savienības informācijas centrs, kas nodrošina visus interesentus ar informāciju par ES un tās kopējo lauksaimniecības politiku un ar to saistīto nozaru jautājumiem.

2002.gadā sakārtota apmeklētāju pieņemšanas kārtība ministrijā. Valsts sekretāre gada laikā pieņēma vairāk nekā 300 apmeklētāju.

Zemkopības ministrs un ZM speciālisti regulāri tikās ar Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padomes un citu lauksaimnieku organizāciju pārstāvjiem, lai diskutētu par svarīgākajiem un aktuālākajiem lauksaimniecības jautājumiem.

IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMAS EFEKTIVITĀTE, PLĀNOTIE UZLABOJUMI UN PASĀKUMI, KAS VEIKTI IEKŠĒJĀ AUDITA IETEIKUMU ĪSTENOŠANAI

Ministrijas Iekšējā audita departamenta darbinieki 2002.gadā ir izanalizējuši, novērtējuši un pārbaudījuši iekšējās kontroles sistēmas iekšējā audita stratēģiskajā plānā identificētajās 9 ministrijas sistēmās un 10 padotības iestādēs atbilstoši auditu gada plānam un atsevišķiem ministrijas vadības rīkojumiem.

Kopumā iekšējā kontrole, ņemot vērā veiktajos auditos konstatētos faktus un pierādījumus, salīdzinot ar 2001.gadu, ir efektīvāka. Par to liecina iegūtie audita pierādījumi korporatīvās vadības un iekšējās kontroles vides sistēmu auditos (ministrijas funkcionālais audits, auditi Lauksaimniecības nozaru un pārstrādes attīstības un Lauku attīstības departamentos), Budžeta izstrādāšanas un izpildes procesa nodrošināšanas auditā un citos.

Visās iepriekš minētajās ministrijas sistēmās ieviestā iekšējā kontrole vērtēta kā apmierinoša, audita ieteikumiem ir zema prioritātes pakāpe.

Ministrijas vadība un Integrācijas Eiropas Savienībā un ārējo sakaru departaments būtiski uzlabojis iekšējās kontroles sistēmu iestāšanās Eiropas Savienībā vadībā, ņemot vērā audita “Iestāšanās ES politika un vadība” rekomendācijas.

Ņemot vērā to, ka ar 10.05.2002. stājās spēkā likums “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”, veikts audits par nepieciešamajiem pasākumiem ministrijā likuma prasību izpildei. Izpildot audita rekomendācijas, ministrijā izveidota iekšējās kontroles sistēma interešu konflikta novēršanai Zemkopības ministrijas valsts amatpersonu darbībā.

2002.gadā veikti 4 ministrijas padotības valsts uzņēmumu (uzņēmējiesabiedrību) atbilstības auditi, kuros izstrādātas rekomendācijas ministrijas vadībai par to perspektīvo pārveidošanu atbilstoši Komerclikuma prasībām.

Konstatēti trūkumi iekšējā kontrolē valsts nekustamā īpašuma apsaimniekošanā un maksas pakalpojumu sniegšanā komunālajā saimniecībā veiktajos auditos atsevišķās ministrijas padotības izglītības iestādēs.

Visos audita noslēguma ziņojumos ir sniegtas rekomendācijas, un valsts sekretāre ir apstiprinājusi visus iesniegtos rīcības plānus rekomendāciju izpildei.

2002. gadā pavisam kopā ir apstiprinātas 130 iekšējā audita rekomendācijas, no kurām:

noteiktajā termiņā ieviestas 49 rekomendācijas (ieskaitot 2001. gadā apstiprinātās rekomendācijas ar ieviešanas termiņu 2002. gadā);

- uzsāktas ieviest – 6 rekomendācijas;
- nav ieviestas – 2 rekomendācijas;
- kā aktualitāti zaudējušas atceltas 5 rekomendācijas;
- 2003.gadā ieviešamas vēl 68 rekomendācijas.

2002.gada nogalē Zemkopības ministrijas uzdevumā auditorfirma “PricewaterhouseCoopers” veica ministrijas Informācijas tehnoloģijas sistēmu riska novērtējumu, kā arī sniedza ieteikumus auditu veikšanai informācijas tehnoloģiju sistēmās. Tos ministrija izmantos informācijas tehnoloģiju sistēmu auditos, kuru rezultātā 2003.-2005.gadā tiks izveidota iekšējās kontroles sistēma efektīvai sistēmas funkcionēšanai.

2002.gada otrajā pusgadā veikts ministrijas sniegto publisko pakalpojumu audits, pēc kura izstrādāts rīcības plāns rekomendāciju izpildei. 2003.gadā plānoti pasākumi ministrijas interneta mājas lapas internetā administrēšanas kārtības un redkolēģijas darbības uzlabošanā, struktūras sakārtošanā.

Veicot auditus par valsts subsīdijām, arī 2002.gadā ir atklātas dažāda rakstura nepilnības gan subsīdiju nolikumos, gan to administrējošās procedūrās un ir sniegta vesela virkne rekomendāciju iekšējās kontroles uzlabošanai un pilnveidošanai šajās jomās. Auditos gūto galveno atklājumu rezultātā izstrādātie ieteikumi ir virzīti uz to, ka subsīdiju nolikumiem jābūt izstrādātiem tā, lai subsīdiju pretendentiem izvīrtītie nosacījumi un atlases kritēriji mazinātu krāpšanās iespējas un risku nelikumīgi iegūt subsīdijas, lai subsīdijas patiešām tiktu piešķirtas un izlietotas atbilstoši mērķim. Visos audita noslēguma ziņojumos ir sniegtas rekomendācijas, un valsts sekretārs apstiprinājis visus iesniegtos rīcības plānus rekomendāciju praktiskai ieviešanai. Gan izstrādājot subsīdiju nolikumus, gan ieviešot to administrējošās funkcijas, iekšējā audita ieteikumi lielākoties ir ņemti vērā, tādā veidā pilnveidojot attiecīgās auditētās sistēmas.

2002.gadā tika veikta iekšējā audita rekomendāciju izpildes uzraudzība, kā rezultātā valsts sekretārs regulāri - katru ceturksni - tika nodrošināts ar informāciju par neizpildītajām, bet joprojām aktuālajām rekomendācijām, kā arī par tām, kas objektīvu iemeslu dēļ bija zaudējušas savu aktualitāti. Pēc lēmuma pieņemšanas par turpmāko rīcību un rekomendāciju statusu ar valsts sekretāra apstiprinājumu tiek veiktas attiecīgas izmaiņas Zemkopības ministrijas rekomendāciju uzskaites sistēmā.

STARPTAUTISKIE PROJEKTI

Phare projekti

ES *Phare* programma ir viena no apjomīgākajām neatmaksājamās palīdzības daudzpusējām programmām Centrālās un Austrumeiropas valstīm. Tā sniedz neatmaksājamo finansējumu ar mērķi atbalstīt partnervalstis ekonomiskās pārejas un demokrātijas nostiprināšanas procesā līdz brīdim, kad tās būs gatavas uzņemties ES dalībvalsts pienākumus.

2002.gadā tika pabeigti divi 1999.gada *Phare* Nacionālās programmas ietvaros apstiprināti projekti:

- projekta **“Integrācija Eiropas Savienībā: Likumdošanas saskaņošana”** (ES finansējums – 0,275 milj.EUR) mērķis bija izveidot atbilstošas struktūras veiksmīgai Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) instrumentu un ES likumdošanas ieviešanai, kā arī integrētās administratīvās kontroles sistēmas izstrāde (IAKS);
- projekta **“Pārtikas kontroles modernizācija un kapacitātes attīstība nacionālā un reģionālā līmenī”** (ES finansējums – 2,5 milj.EUR, Latvijas līdzfinansējums - 0,81 milj.EUR) mērķis bija nodrošināt atbalstu pārtikas kvalitātes sistēmas izveidei, veidojot vienotu kvalitātes stratēģiju.

2000.gada *Phare* Nacionālās programmas ietvaros tika realizēti divi projekti:

- projekts **“Integrētās Latvijas robežu infrastruktūras attīstība”** (ES finansējums – 5,14 milj.EUR, līdzfinansējums – 1 milj.EUR) noslēdzās oktobrī. Tā mērķis bija tehniskā palīdzība un investīcijas robežas tehniskā menedžmenta stratēģijas sakārtošanai atbilstoši ES standartiem. Projekta realizācijā piedalījās Iekšlietu ministrijas Robežsardze un Zemkopības ministrijas Sanitārā robežinspekcija;
- projekta **“Latvijas zivsaimniecības administrācijas stiprināšana, piemērojoties ES Kopējās zivsaimniecības politikas prasībām”** (ES finansējums – 2 milj.EUR, līdzfinansējums – 0,29 milj.EUR) galvenie mērķi:
 - Kopējās Zivsaimniecības politikas ieviešanas institūciju stiprināšana,
 - zivsaimniecības kontroles stiprināšana un informācijas sistēmu izveide,
 - apmācības un tehniskā aprīkojuma iegāde iepriekšminēto nosacījumu ieviešanai.

2001. gada *Phare* Nacionālās programmas ietvaros noritēja trīs projekti:

- projekta **“Kontroles infrastruktūras attīstība ostās un uz dzelzceļa”** (ES finansējums – 7,13 milj.EUR, līdzfinansējums – 2,38 milj.EUR) mērķis ir nodrošināt veterināro un fitosanitāro kontroli Rīgas un Ventpils ostu kontroles punktos, un Daugavpils un Rēzeknes dzelzceļu kontroles punktos atbilstoši ES prasībām. Projekta saņēmējs ir Finanšu ministrija, bet Zemkopības ministrijas Sanitārā robežinspekcija šajā projektā piedalās tikai kā iesaistītā institūcija;
- 2002.gadā sākās projekta **“Lauksaimniecības vadības mehānismu pilnveidošana atbilstoši ES Kopējās lauksaimniecības politikas principiem”** realizācija (ES finansējums – 2milj.EUR, līdzfinansējums – 0,6 milj.EUR). Tā galvenie mērķi:
 - integrētās administratīvās kontroles sistēmas ieviešana (IAKS),
 - Zemkopības ministrijas un Lauku atbalsta dienesta kā maksājumu aģentūras institucionālā stiprināšana SAPARD un kopējās lauksaimniecības politikas ieviešanā,
 - informācijas tehnoloģiju un aprīkojuma iegāde iepriekš minēto mērķu sasniegšanai;
 - sadarbībā ar Latvijas Kokrūpniecības federāciju, Ventpils un Jēkabpils domi tapis **“Meža un saistīto nozaru cilvēkresursu, zināšanu un infrastruktūras**

attīstības projekts”, kura ietvaros paredzēts izveidot Meža un saistīto nozaru zināšanu centru, meža nozares tehnoloģisko parku Jēkabpilī, kokapstrādes tehnoloģisko centru Ventspils brīvpilī, meža nozares produktu atbilstības novērtēšanas laboratorijas, kā arī mācību un zināšanu centru Jelgavā. Šī centra uzdevumos ietilps starpnozaru speciālistu mācību programmu sagatavošana un informācijas vākšana par Latvijas meža nozares iespējām vietējā un globālajā tirgū.

2002.gada *Phare* Nacionālās programmas ietvaros tika noslēgts Finanšu memorands starp Latvijas Republiku un Eiropas Komisiju par projektu “**Pārtikas ķēdes uzraudzība**” (ES finansējums 0,618 milj.EUR, līdzfinansējums 0,119 milj.EUR bez PVN) un “**TSE/BSE kontrole**” (ES finansējums 0,922 milj.EUR, līdzfinansējums 1,143 milj.EUR bez PVN) uzsākšanu 2003.gadā.

Divpusējie projekti

2002.gadā turpinājās sadarbība ar tradicionālajiem Zemkopības ministrijas ārvalstu partneriem divpusējo projektu ietvaros: Dānijas Karalisti, Nīderlandes Karalisti, Norvēģijas Karalisti, Somijas Republiku, Zviedrijas Karalisti un Vācijas Federatīvo Republiku.

Francijas Republika

Zemkopības ministrijas sadarbība ar Francijas Republiku noritēja projekta “*Informācija par ES Kopējās lauksaimniecības politiku un lauku attīstības politiku*” ietvaros, kura mērķis bija veicināt Latvijas lauku sabiedrības izpratni un zināšanas par ES Kopējo lauksaimniecības politiku un lauku attīstības politiku, sagatavojot ekspertus, kuri ir lauku sabiedrībai atpazīstami gan kā lauksaimniecības konsultanti, gan lauksaimniecības sabiedrisko organizāciju pārstāvji.

Nīderlandes Karaliste

Turpinājās sadarbība projekta “*Veterināri diagnostiskā dienesta stiprināšana Latvijā*” ietvaros. Projekta mērķis – stiprināt veterinārās diagnostikas iespējas, pilnveidot dzīvnieku infekcijas slimību uzraudzības, apkarošanas un profilakses sistēmu atbilstoši ES prasībām: optimizēts veterināro laboratoriju tīkls, uzlabota dzīvnieku identifikācijas un reģistrācijas sistēma un laboratorijas informācijas sistēma, izveidota trakumsērgas references laboratorija.

Vācijas Federatīvā Republika

Sadarbībā ar Ziemeļreinas-Vestfālenes federālās zemes institūtu tika realizēts projekts “*Jaunas apmācības vietas izglītības programmai “Vides saimniecības tehnika”*”, kura uzdevums bija izveidot mācību vietas izglītības iestāžu izglītojamajiem, sagatavot speciālistus mācību attīrīšanas iekārtu un esošo attīrīšanas iekārtu ekspluatācijas nodrošināšanai, uzlabot esošo attīrīšanas iekārtu darba kvalitāti.

Norvēģijas Karaliste

Sadarbībā ar Norvēģijas Karalisti tika realizēti šādi nozīmīgi projekti:

- “*Lūznavas tehnikuma lauksaimniecības un mežsaimniecības tehnikas resursu centrs*” – nodrošināt kvalitatīvu teorētisko un praktisko tehnikuma audzēkņu apmācību, pieaugušo pārkvalifikāciju un zemnieku kvalifikācijas paaugstināšanu atbilstoši mūsdienu darba tirgus prasībām.
- “*Latvijas vēžu populāciju aizsardzība un ilgtspējīga izmantošana*” – atjaunot platspīļu vēžu populācijas dabīgās ūdenstilpēs, izmantojot modernas akvakultūras tehnoloģijas vēžu mazuļu ātrai un masveidīgai ieguvei un savairošanai, kā arī

izveidot jaunu ilgtspējīgu eksporta produkcijas – platspīļu vēžu – ieguvi un panākt nodarbinātības dažādošanu laukos.

Somijas Republika

Turpinājās sadarbība ar Somijas Lauksaimniecības un meža ministriju projekta “*Dārzeņu audzēšanas tehnoloģijas pilnveidošana*” ietvaros. Tā mērķis - atbalsts dārzeņu audzētājiem, Latvijai integrējoties ES: informācijas sniegšana par jaunākajām dārzeņu audzēšanas tehnoloģijām, ES standartiem atbilstošas dārzeņu produkcijas ražošanas veicināšana.

Dānijas Karaliste

Sadarbība ar Dānijas Karalisti orientēta uz palīdzību Latvijai sagatavoties iestājam Eiropas Savienībā. Kopš 1996.gada ir realizēta virkne projektu, kuru kopējā summa ir apmēram 11 milj.EUR.

2002.gadā turpinājās sadarbība ar Dānijas Pārtikas, lauksaimniecības un zivsaimniecības ministriju un Dānijas Ārlietu ministriju šādu projektu ietvaros:

- “*Likumdošanas harmonizācija un ES prasību ieviešana dzīvnieku barībai*” - ES likumdošanas harmonizācija un ieviešana dzīvnieku barībai, inspektoru mācības, izstrādāta jauna inspekcijas programma.
- “*Minerālmēslu un kūtsmēslu normatīvu uzlabošana Latvijā, 2.fāze*” - nepaaugstināt vides piesārņojuma līmeni, veidojot optimālu mēslošanas sistēmu, kas tiek realizēta pareizā laikā un augam nepieciešamajos daudzumos, pilnveidot un modernizēt minerālmēslu un kūtsmēslu lietošanas sistēmu atbilstoši progresīvas lauksaimniecības un Eiropas normatīvo aktu prasībām.
- “*Lēmumu atbalsta sistēmas izstrādāšana un ieviešana integrētajā augu aizsardzībā Latvijā*” – sekmēt graudkopības un kartupeļu audzēšanas rentabilitātes pieaugumu un produkcijas konkurētspēju, nodrošinot ražotājus ar jaunām, modernām ražošanas tehnoloģijām, vienlaikus praksē realizēt ES prasību par labas lauksaimniecības prakses ieviešanu lauksaimnieciskajā ražošanā.
- “*Palīdzība sagatavoties SAPARD programmai*” – Latvijas lauku iedzīvotāju informēšana par SAPARD programmu, par notiekošajām aktivitātēm sakarā ar Latvijas gatavošanos iestāties ES, palīdzība lauksaimniecības produkcijas ražotājiem biznesa plānu (SAPARD programmas pieteikumu veidlapu) izstrādē.
- “*Pesticīdu reģistrācija trīs Baltijas valstīs un Polijā*” – Latvijas likumdošanas saskaņošana ar ES likumdošanu, kas reglamentē augu aizsardzības līdzekļu reģistrāciju ES.
- “*Gaļas liellopu pārraudzība, ciltsvērtības noteikšana un ciltsgrāmatas kārtošanas sistēmas ieviešana saskaņā ar ES prasībām*” – specializētai liellopu gaļas ražošanai kā jaunai lopkopības nozarei Latvijas apstākļos izveidot ES prasībām atbilstošu selekcijas sistēmu un tās elementu uzskaiti.
- “*Pieteikumu sagatavošana un lauksaimniecības un lauku attīstības ES pirmsiestāšanās atbalsta (SAPARD) programmas izmantošanā Latvijā*” – atbalsts dažāda profila Latvijas zivju apstrādes uzņēmumiem biznesa plānu un projektu sagatavošanā SAPARD programmas līdzekļu saņemšanai, lai plānotu ražotņu rekonstrukcijas un modernizācijas pasākumus, kā arī lai nodrošinātu uzņēmumu sakārtošanu atbilstoši ES higiēnas prasībām.
- “*Neatkarīgas piena laboratorijas izveidošana*” – neatkarīgas piena laboratorijas izveide, lai centralizēti noteiktu piena kvalitātes rādītājus, kas ļautu pilnveidot samaksas sistēmu par atbilstošas kvalitātes pienu un attīstīt piena pārraudzības sistēmu, padarot to piena ražotājam vieglāk pieejamu.

- *“Atbalsts LLKC saimniecību vadīšanas pakalpojumu nodrošināšanai”* – uzlabot LLKC sniegto pakalpojumu kvalitāti saimniecības vadīšanas jomā, tādējādi paaugstinot Latvijas lauksaimniecības uzņēmumu ienesīgumu.

Tika uzsākti jauni un nozīmīgi projekti:

- *“Tehniskais atbalsts ES dzīvnieku labturības likumdošanas tuvināšanai un īstenošanai Latvijā”* – ES dzīvnieku labturības normu un prasību ieviešana Latvijā, kas veicinās tirgus attiecību attīstību starp ES valstīm un Latviju bez tirdzniecības barjerām.
- *“Dānijas konsultatīvais atbalsts Igaunijas, Latvijas un Lietuvas Lauksaimniecības ministrijām, palīdzot tām tiesiskās un institucionālās struktūras veidošanā, kas nepieciešams, iestājoties ES”* – Dānijas konsultanta palīdzība trīs Baltijas valstu Lauksaimniecības ministriju speciālistiem tiesiskās un institucionālās struktūras veidošanas procesā, kas nepieciešams, lai izpildītu ES *acquis communautaire* paredzētās prasības lauksaimniecības jomā.
- *“ES likumdošanas normu ieviešana gaļas sektorā”* - atbilstoši ES direktīvām harmonizētās Latvijas likumdošanas ieviešana par gaļas sektora kontroles un inspekcijas procedūrām: gaļas sektora inspektoru spēju stiprināšana, veicot praktiskos veterinārās un higiēnas kontroles uzdevumus saskaņā ar Latvijas un ES likumdošanas normām, pilnveidojot notiekošo veterinārās kontroles sistēmas reorganizāciju atbilstoši ES prasībām, kā arī izveidojot turpmāk lietojamu mācību sistēmu gaļas sektora inspektoriem Latvijā.
- *“Dānijas Augu direktorāta zināšanu, pieredzes un produktivitātes nodošana Zemkopības ministrijai, Valsts augu aizsardzības dienestam, Pārtikas un veterinārā dienesta Valsts veterinārmedicīnas diagnostikas centram”* - stiprināt Latvijas likumdošanas un administratīvo spēju ZM, VAAD un PVD VVMDC, lai institūcijas būtu spējīgas ieviest likumdošanu atbilstoši ES un nacionālajām prasībām: Latvijas inspektoru, administrācijas personāla un laboratorijas speciālistu apmācība ES likumdošanas ieviešanā un testēšanas metodiku lietošanā, ņemot vērā Dānijas pieredzi, kā arī ES likumdošanas ieviešanas novērtējums Latvijā dāņu ekspertu skatījumā.
- *“Dānijas konsultatīvais atbalsts ZM akreditētas ELVGF maksājuma aģentūras izveidošanā KLP administrēšanai”* - palīdzība ZM akreditētas Eiropas Lauksaimniecības vadības un garantiju fonda (ELVGF) maksājuma aģentūras izveidošanā KLP administrēšanai (LAD kā vienotas ELVGF fonda maksājuma aģentūras stiprināšana).
- *“Dzīvnieku izcelsmes atkritumu savākšanas un sadedzināšanas sistēmas izveidošana”* - izveidot dzīvnieku izcelsmes atkritumu savākšanas un sadedzināšanas sistēmu Latvijā atbilstoši ES likumdošanai (esošās nacionālās likumdošanas caurskatīšana, ES likumdošanas prasības, nacionālās un ES likumdošanas saskaņošana, pieredzes apmaiņa, mācību vizītes).
- *“Lauku iedzīvotāju līdzdalības lauku politikas veidošanā paaugstināšana, pilnveidojot izpratni par ES”* - lauksaimnieku un lauku iedzīvotāju informēšana par ES lauksaimniecības un lauku politiku.
- *“Lauksaimniecības izglītības attīstība Latvijā saskaņā ar ES normām”* - veicināt ekonomiski ilgtspējīgas lauksaimniecības attīstību atbilstoši ES prasībām, paaugstinot skolotāju, konsultantu un valsts iestāžu darbinieku izglītību. Projekta gaitā tiks pārstrādāti mācību plāni un mācību materiāli par lauksaimniecības jautājumiem saskaņā ar ES standartiem.

Zviedrijas Karaliste

Sadarbība ar Zviedrijas Karalisti noritēja Zviedrijas valdības finansētās Baltijas lauksaimniecības izraisītā piesārņojuma samazināšanas programmas (BAAP) ietvaros:

- “*Lauksaimniecības izraisītā piesārņojuma samazināšana Latvijā*”, kura mērķis bija samazināt lauksaimniecības piesārņojošo ietekmi uz ūdens resursiem, ļaujot uzlabot ūdens kvalitāti Baltijas jūrā.
- “*Vidi saudzējošā lauksaimniecība, BAAP II*” – samazināt lauksaimnieciskās ražošanas radīto vides piesārņojumu un palielināt lauku iedzīvotāju informētību par lauksaimniecības izraisīto piesārņojumu un tā samazināšanas iespējām.

SABIEDRISKĀS ATTIECĪBAS

- Zemkopības ministrijas Preses un sabiedrisko attiecību nodaļa sadarbojās ar Zemkopības ministrijas 2002. gadā atbalstītajiem TV raidījumiem “Lauku saimnieks”, “Eiropas nolaupīšana” un “Savai zemītei”. Šie raidījumi risināja nozīmīgas lauksaimniecības tēmas, kuras saistītas ar Latvijas integrācijas procesu Eiropas Savienībā, īpaši akcentējot mūsu lauksaimnieku ieguvumu un zaudējumus, iestājoties Eiropas Savienībā.
- Notika regulāra sadarbība ar preses izdevumiem (“Agrotops”, “Praktiskais Latvietis”, “Lauku Avīze” u.c.).
- Sagatavotas vairāk nekā 30 informatīvas un analītiskas publikācijas par aktuālām lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības tēmām dažādos preses izdevumos.
- Īpaša vērība veltīta reģionālajiem preses izdevumiem, organizējot laikrakstu redakcijās telefonakcijas par lauksaimniecības tēmām. 2002.gadā šādas akcijas notika 7 rajonu laikrakstu redakcijās.
- Sagatavoti paziņojumi un informācija presei par būtiskākajiem notikumiem, kā arī organizētas preses konferences, kurās žurnālisti informēti par ministrijas lauksaimniecības politikas aktivitātēm un norisēm laukos.

6. FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS

VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU IZLIETOJUMS

2002. gada Zemkopības ministrijas budžetu noteica likums “Par valsts budžetu 2002. gadam”. Valsts budžeta līdzekļi izlietoti atbilstoši likumā plānotajiem izdevumiem. Grāmatvedības kopsavilkumā ir iekļauti Zemkopības ministrijas pakļautībā, pārraudzībā un pārziņā esošo budžeta iestāžu bilanču un pārskatu konsolidētie dati.

VALSTS INVESTĪCIJU PROGRAMMA (VIP)

2002.gadā VIP ietvaros paredzētais kopējais finansējuma apjoms bija Ls 1,999 milj., tai skaitā Ls 1,827 milj. pamatbudžets, Ls 0,047 milj. speciālais budžets, Ls 0,011 milj. pašu līdzdalība, Ls 0,114 milj. ārvalstu finansējums.

Zemkopības ministrijai piešķirtie līdzekļi, kas paredzēti VIP projektu realizācijai, 2002.gadā tika apgūti par 100%.

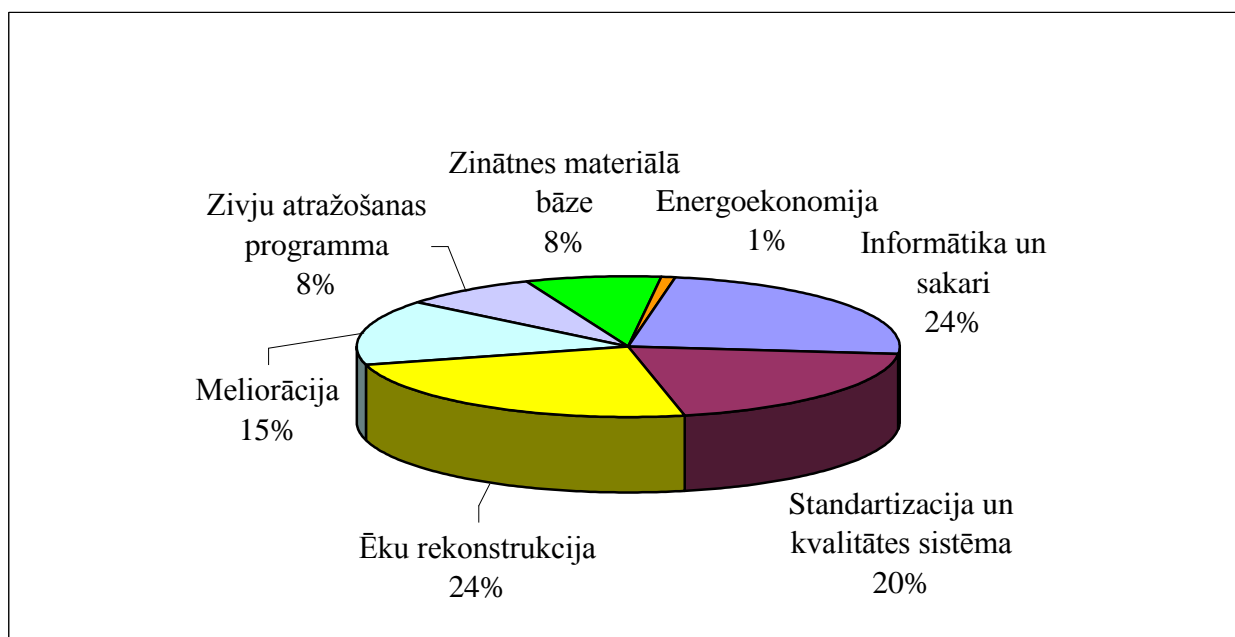
Speciālajā budžetā VIP realizācijai paredzētā summa no Zivju fonda ir sadalīta 5 zivju audzētavām un Zivsaimniecības administrēšanas un kontroles sistēmas izveidei atbilstoši ES prasībām.

2002.gadā ir turpināti 19 Zemkopības ministrijas VIP projekti, un no tiem viens pabeigts – “Kazdangas tehnikums: pils rekonstrukcija”, taču ierobežotā finansējuma dēļ tika uzsākts tikai viens jauns VIP projekts “Malnavas tehnikuma apmācību bāzes remonts”.

Par prioritāriem projektiem tiek uzskatīti informātikas un sakaru, kā arī standartizācijas un kvalitātes sistēmas programmu projekti, kas ir saistīti ar integrāciju Eiropas Savienībā.

Zemkopības ministrijas investīciju projekti 2002.gadā apakšsektoru griezumā sadalās šādi:

- informātika un sakari – 3 projekti par kopējo finansējumu Ls 0,480 milj.;
- standartizācijas un kvalitātes sistēmā ir viens projekts, kas Zemkopības ministrijas VIP ir lielākais pēc finansējuma apjoma, un to realizē Pārtikas un veterinārais dienests - par Ls 0,400 milj.;
- ēku rekonstrukcijas projekti ir 5, kuru kopējais finansējums ir Ls 0,481 milj.;
- zemju meliorācija valsts un koplietošanas objektos - ietilpst viens projekts ar kopējo finansējumu Ls 0,300 milj.;
- zivju atražošanas programmā - 5 projekti, kopējais finansējums Ls 0,158 milj.;
- zinātnes materiālās bāzes attīstība – 3 projekti ar kopējo finansējumu Ls 0,161 milj.;
- energoekonomikas apakšprogrammā ir viens projekts, kura finansējums Ls 0,019 milj.

Investīciju sadalījums pēc projektu veida 2002.gadā

Informātika un sakari sastāv no šādiem projektiem:

1) “Lauksaimniecības administrēšanas un kontroles sistēmas izveide un attīstība atbilstoši ES prasībām”. Īstenojot 2002.gada projektā paredzētos pasākumus, uzlabojies Lauku atbalsta dienesta centrālā aparāta un Lauku atbalsta dienesta reģionālo lauksaimniecības pārvalžu nodrošinājums ar datortehniku, taču vēl turpmākajos gados nepieciešams turpināt datortehnikas iegādi. 2002.gadā tika

izstrādāta Lauku reģistra koncepcija un tehniskā specifika. Uz 2003.gada 1.janvāri projekta kopējā realizācijas pakāpe ir tikai 12,1%.

2) “Informācijas sistēma “Meža valsts reģistrs””. Projekts ir vērsts uz to, lai izveidotu Meža valsts reģistru, kas uzturētu informāciju par meža zemēm, meža resursiem, meža zemēs notiekošo saimniecisko un cita veida darbību. 2002.gadā ir turpināta projekta 1.kārtas ieviešana atlikušajās valsts virsmežniecībās. Meža digitālās kartes (MDK) izstrādātās aplikācijas nodrošina kartogrāfiskā materiāla datu digitalizēšanai nepieciešamās funkcijas. Veikta arī MDK sistēmas ieviešana visās valsts virsmežniecībās. Notikusi meža valsts reģistra informācijas sistēmas prasību specifikācijas pārskatīšana un aktualizēšana atbilstoši meža nozares reorganizācijas procesā noteiktajām Valsts meža dienesta funkcijām, kuru realizācija Meža valsts reģistra informācijas sistēmā paredzēta 2.kārtā.

3) “Zivsaimniecības administrēšanas un kontroles sistēmas izveide un attīstība atbilstoši ES prasībām”. Projekta realizācija ir uzsākta, piesaistot valsts budžetu un ārvalstu palīdzības līdzekļus. Sakarā ar to, ka “PHARE 2000” projekta “Latvijas zivsaimniecības administrācijas stiprināšana, piemērojoties ES Kopējās zivsaimniecības politikas prasībām” izskatīšanai un apstiprināšanas procedūrām ir nepieciešams laiks, tehniskās palīdzības apstiprināto summu Ls 0,228 milj. ir plānots izmantot turpmākajos gados. 2002.gadā tika iedalīti līdzekļi Ls 0,029 milj. apmērā no valsts pamatbudžeta un Ls 0,006 milj. no speciālā budžeta – Zivju fonda, un šie līdzekļi tika apgūti pilnā apjomā.

Standartizācijas un kvalitātes sistēmā ietilpst viens investīciju projekts “Dzīvnieku izcelsmes pārtikas valsts uzraudzības un kontroles sistēmas izveidošana un ieviešana atbilstoši ES prasībām”. Lai pilnveidotu pārtikas valsts uzraudzības un kontroles sistēmas izveidošanu un ieviešanu, 2002.gadā tika rekonstruētas Pārtikas un veterinārā dienesta iestādes, turpināta Valsts veterinārās un pārtikas aprites uzraudzības vienotas informātikas sistēmas izveidošana, kā arī turpinās datoru aprīkojuma un laboratorijas iekārtu iegāde infekciju slimību diagnostikai un pārtikas aprites kontrolei.

Ēku rekonstrukcijas projekti 2002.gadā tika realizēti pavisam pieci, kuru izpildītāji ir augstākās un vidējās izglītības mācību iestādes. Izglītības materiālās bāzes attīstības projekti galvenokārt ir vērsti uz mācību iestāžu infrastruktūras sakārtošanu un atjaunošanu (katlu māju, siltumtrašu, ūdensvadu, jumtu, kultūras pieminekļu u.c.) Latvijas lauku kultūrvēsturiskās vides saglabāšanai un attīstībai, kā arī lai normalizētu mācību un audzēkņu sadzīves apstākļus.

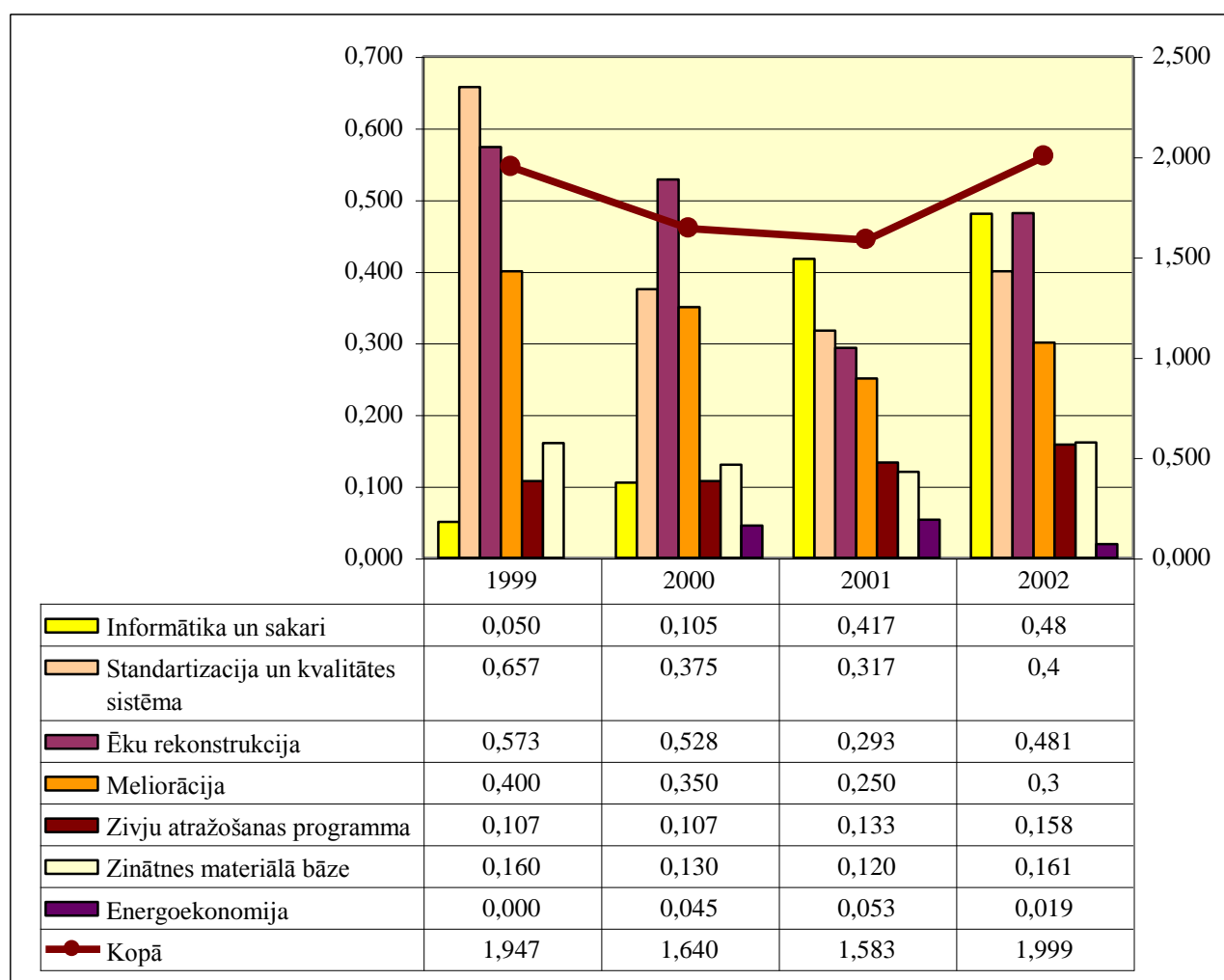
Meliorācija valsts un koplietošanas objektos ir ilglaicīga programma un paredzēta valsts un koplietošanas galveno ūdensnoteku (upju, strautu, novadgrāvju), zemāko teritoriju plūdu aizsargbūvju (polderu) un to regulējošu ietaišu (sūkņu staciju, slūžu u.c.) ierīkošanas vai esošo rekonstrukcijas un darbības atjaunošanai (nodrošināšanai). No šo būvju tehniskā stāvokļa ir atkarīga zemnieku saimniecību meliorācijas sistēmu darbība.

Zivju atražošanas programmas ietvaros tika realizēti piecu zivju audzētavu (Tome, Kārļi, Brasla, Pelči un Dole) projekti, kuru pasākumu realizācija ir finansēta no valsts pamatbudžeta un/vai speciālā budžeta – Zivju fonda.

Zinātnes materiālās bāzes attīstībai 2002.gadā trīs investīciju projektus realizēja Valsts Priekuļu selekcijas stacija, Valsts Stendes selekcijas stacija un Valsts Dobeles dārzkopības selekcijas un izmēģinājumu stacija.

Energoekonomikas apakšprogrammas ietvaros 2002.gadā tika realizēts projekts “Smiltenes tehnikuma katlumājas un siltumtrašu rekonstrukcija”. Pilnā apmērā tika apgūti projektam novirzītie finanšu līdzekļi Ls 0,019 milj. apmērā no valsts pamatbudžeta.

2002.gadā Zemkopības ministrijai iedalītie valsts investīciju līdzekļi nebija pietiekami. Ierobežoto resursu dēļ Zemkopības ministrijai nebija iespējams finansēt jaunus projektus, kā arī netika atjaunota divu nepabeigtu projektu realizācija – “Zivju audzētava Sērene (dīķu rekonstrukcija)” un “Zivju audzētava Ķegums (mazuļu ceļa celtniecības darbi)”.

ZM VIP finansējums no pamatbudžeta 1999.-2002.gadā (milj. Ls)

Pēdējos gados valsts pamatbudžeta finansējums zemkopības nozares investīciju projektiem ir samazinājies, tomēr turpmāk ir paredzams finansējuma pieaugums, kaut gan tas būs atkarīgs no turpmākās VIP projektu atlases kārtības, kā arī valsts pamatbudžetā šiem mērķiem atvēlētā finansējuma.

VALSTS PĀRVALDES INSTITŪCIJU PASŪTĪTIE PĒTĪJUMI

2002.gadā Zemkopības ministrija konkursa kārtībā pasūtīja 34 pētījumus lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarēs.

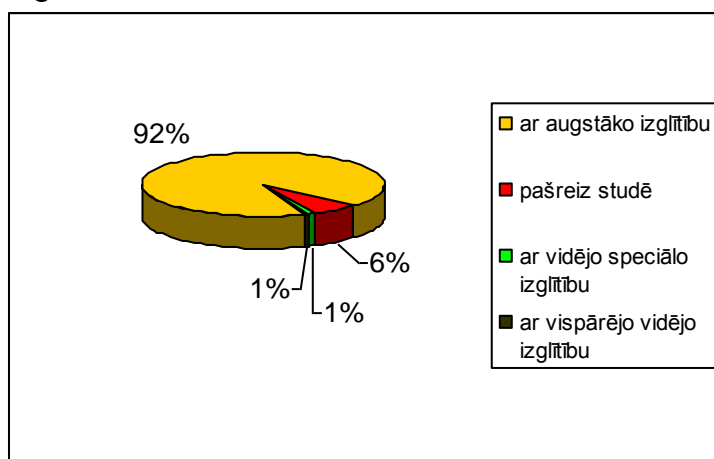
Galvenie pētījumu rezultāti tika vērsti uz to, lai izvērtētu PTO kandidātvalstu iestāšanās sarunu rezultātu iespējamo ietekmi uz Latvijas ārējo tirdzniecību, par ārpustirdzniecības jautājumiem, lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku ģenētisko resursu analīze, dzīvnieku izcelsmes pārtikas uzraudzības un kontroles sistēmas izveidošana un ieviešana atbilstoši ES prasībām, dioksīna fona noteikšana ūdenī un augsnē, lauksaimnieku kooperatīvu ekonomiskās efektivitātes analīze, koplietošanas meliorācijas sistēma valstī, augšanas gaitas modeļu izstrāde Latvijas galvenajām meža koku sugām, zivju resursu analīze Latvijas ekonomiskajā zonā un pārvaldīšana Latvijas ūdeņos. Kopējais pētījumu finansējums 2002.gadā – Ls 152 441.

2002.gadā finansējuma piešķiršana bija novēlota, kas kavēja daudzu pētījumu veikšanu un kvalitatīvu, objektīvu rezultātu iegūšanu, pie tam saskaņā ar Ministru kabineta 2002.gada 25.jūnija rīkojumu Nr.346 "Par valsts pārvaldes institūciju pasūtīto pētījumu projektu finansēšanu 2002.gadā" Zemkopības ministrijai piešķirtais finansējums tika samazināts līdz Ls 152,4 tūkst., kas ir par 8% mazāk nekā 2001.gadā. 2002.gadā pirmo reizi konkursa kārtībā no subsīdijām tika piešķirti Ls 300 tūkst. lauksaimniecībā pielietojamiem zinātnes projektiem. Bez tam Zemkopības ministrija no subsīdijām atbalsta arī lauksaimniecības speciālistu, studentu kvalifikācijas paaugstināšanu ārzemēs, starptautisku zinātnisku konferenču rīkošanu Latvijā lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarēs, kā arī minēto nozaru zinātnieku, konsultantu, mācību spēku sagatavoto informatīvo un izglītojošo materiālu izdošanu.

PERSONĀLA IZGLĪTOŠANA UN KVALIFIKĀCIJAS PAAUGSTINĀŠANA

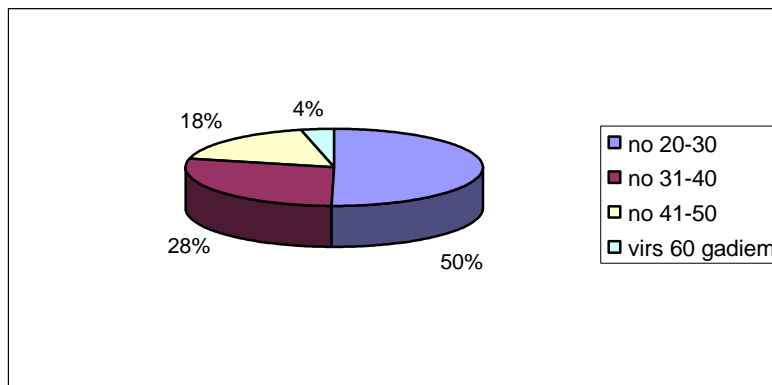
Ministrijas personāls ir mūsu organizācijas galvenais un svarīgākais resurss, jo mūsu ierēdņu un darbinieku profesionalitāte, kompetence un atbildība nosaka to, cik efektīvi un kvalitatīvi tiek īstenotas ministrijai uzticētās funkcijas un uzdevumi.

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, 2002. gadā ministrijas personāla izglītības līmenis nav būtiski mainījies – 93,4 % strādājošo ir augstākā izglītība, par 3 % pieaudzis to darbinieku skaits, kuri pašreiz studē, un tikai 1,2% darbinieku ir vispārējā vidējā un vidējā speciālā izglītība.

Zemkopības ministrijas darbinieku izglītības līmenis

Mūsu ministrija var lepoties ar 4 zinātņu doktoriem un 29 zinātņu maģistriem. Tie ir ievērojami skaitļi, kuri liecina, ka ministrijas personāls augstu vērtē izglītības lomu darba efektivitātes paaugstināšanā, profesionālo zināšanu pilnveidošanā un personīgajā pašattīstībā.

Zemkopības ministrijas darbinieku sadalījums pa vecuma grupām

Gada sākumā tika veikta vispusīga darbinieku mācību vajadzību izpēte un noteikti darbības virzieni. Sadarbība ar Valsts administrācijas skolu un tai iesniegtais mācību vajadzību pieprasījums nodrošināja darbinieku izglītošanos šādosursos:

Kursu nosaukums	Darbinieku skaits, kuri apmeklēja kursus
1. Kursi par Eiropas Savienību	46
2. Normatīvo aktu izstrāde	25
3. Interesu konflikts	15
4. Laika menedžments	15
5. Administratīvais process iestādē	13
6. Valsts pārvaldes iekārtas likums	12
7. Personāla vadīšana	10
8. Iekšējā kontrole	9
9. Lēmumu pieņemšanas metodes	9
10. Sabiedriskās attiecības: informācijas pieejamība un saikne ar sabiedrību	9
11. Citi kursi	143
KOPĀ:	306

7. PROGNOZES UN PLĀNI

ADMINISTRĒŠANAS SISTĒMAS UZLABOŠANA

2002. gadā saglabājās un bija spēkā iepriekšējā 2001. gada nogalē izveidotā ministrijas struktūra. Šis gads radīja iespēju novērtēt šīs struktūras plusus un mīnus, atklāt problemātiskās vietas ministrijai uzticēto funkciju un uzdevumu izpildē. Tas ir labs informatīvais materiāls ministrijas struktūras tālākai pilnveidošanai un optimizēšanai.

2002. gadā sekmīgi turpinājās ministrijas ierēdņu darbības un tās rezultātu novērtēšana. Pirmo reizi tika realizēta ministrijas valsts sekretāra un pārraudzības iestāžu vadītāju darbības un tās rezultātu novērtēšana.

Var apgalvot, ka ministrijas ierēdņu darbības un tās rezultātu novērtēšana ir kļuvusi par sistemātisku procesu, kurā tiek analizēti šīs darbības veicinošie un kavējošie faktori, tiek novērtētas darbībai nepieciešamās prasmes, kā arī tiek definēti mērķi, uzdevumi un attīstība nākotnē.

Novērtēšanas process ir nozīmīgs ar to, ka tā rezultātā uzlabojas personāla darbs, un ieguvums no šī procesa ir gan ministrijai kopumā, gan vadītājiem, kuri vērtē, gan arī cilvēkiem, kuri tiek vērtēti.

Tāpat kā iepriekšējā gadā novērtēšanas procesā tika identificētas nepilnības amatu aprakstos, tika veiktas izmaiņas, korekcijas un papildinājumi tajos.

Ministriņā joprojām aktuāla ES un Latvijas lauksaimniecības likumdošanas saskaņošana un harmonizēšana. Darba tiesiskās attiecības turpinājās ar 13 ekspertiem, kuri savas pūles veltīja šī procesa sekmīgai norisei.

Ministrijas strādājošajiem šis gads bija nozīmīgs ar to, ka stājās spēkā Darba likums un Darba aizsardzības likums. Ministriņā tika strādāts pie šo likumu prasību ieviešanas. Tika pabeigta Darba kārtības noteikumu izstrāde, un ar 2002. gada 1. novembri tie stājās spēkā. Lai garantētu un uzlabotu ministriņā nodarbināto drošību un veselības aizsardzību darbā un lai īstenotu darba aizsardzības principus, tika likti pamati darba aizsardzības organizatoriskās struktūras izveidei ministriņā. Ministriņā nodarbināto sapulcē ievēlēja trīs uzticības personas, kuras pārstāvēs nodarbināto viedokli, kā arī sadarbībā ar darba aizsardzības speciālistu paudīs viedokli par darba aizsardzības sistēmas organizēšanu un īstenošanu ministriņā.

IESTĀDES DARBĪBAS UZLABOŠANA

Zemkopības ministrija kā izmēģinājuma projektu ir izstrādājusi projektu “Zemkopības ministrijas Stratēģiskais plāns jeb darbības stratēģija 2003.-2005.gadam”, kas ir ministrijas vidēja termiņa plānošanas dokuments, kurš apvieno visus ministrijas politikas dokumentus (programmas), institūcijas un finansējumu un tiek izmantots kā budžeta pieteikums budžeta plānošanas procesā. Šī stratēģija līdz vairāku gadu budžeta saistību ieviešanai, tiek aktualizēta ik gadu pirms budžeta plānošanas uzsākšanas.

Sasniedzamie rezultāti budžeta programmu ietvaros pamatā plānoti divos scenārijos: A un B scenārijā. A scenārijs ir bāzes finansējuma modelis (2002.gada finansējuma apjoms), savukārt B scenārijs atspoguļo tos rezultātus, ko iespējams sasniegt, ja tiek piešķirts papildus finansējums. B scenārijs atbilst Zemkopības ministrijas pieteikumiem 2003.gada budžeta prioritātēm. Tādējādi plāns ir tieši saistīts ar budžeta izstrādes procesu un tiks precizēts pēc Budžeta likuma 2003. gadam pieņemšanas Saeimā.

Zemkopības ministrijas darbības stratēģijā paredzētas vairākas sasniedzamo rezultātu kategorijas:

- kopējie programmu indikatori jeb rezultāti (piemēram, bezdarba % laukos) ir makroekonomisko un sociālo vidi raksturojoši faktori, augsta līmeņa rezultāti, bet nav tiešs Zemkopības ministrijas darbības rezultāts. Šos rezultātus ietekmē gandrīz visas piedāvātās programmas, tādēļ tie izdalīti atsevišķi;
- politikas rezultāti – katras programmas ietvaros tiek plānoti t.s. politikas rezultāti vidējam termiņam līdz 2005.gadam. Šie rezultāti ir pozitīvas izmaiņas

sabiedrībā, kuras tiešāk saistāmas ar konkrētās programmas īstenošanu (piemēram, pārtikas uzņēmumu īpatsvars, kuri atbilst ES higiēnas un nekaitīguma standartiem). Tomēr līdzīgi pirmajai rezultātu kategorijai bieži vien šie rezultāti var būt atkarīgi ne tikai no ministrijas darbības, bet citiem blakusfaktoriem, tādēļ, sniedzot pārskatu par šiem rezultātiem sasniegšanu, jāņem vērā arī ministrijas argumentācija;

- darbības rezultāti ir tieši Zemkopības ministrijas ietekmē un kompetencē esošas darbības, par kuru izpildi var samazināt vai palielināt finansējumu, plānojot nākamās budžetus. Atbilstoši Ministru kabineta lēmumam Zemkopības ministrija aktualizēs darbības stratēģijas projektu un kopīgi ar Finanšu ministriju veiks nepieciešamos pasākumus Zemkopības ministrijas budžeta programmu struktūras izmaiņām un iesniegs valdībai kā informatīvu materiālu likumprojekta “Par valsts budžetu 2003.gadam” paketei.

Saskaņā ar Ministru kabineta 28. augusta rīkojumu Nr.471 “Par Zemkopības ministrijas stratēģiskās plānošanas pilotprojektu”, 1 mēneša laikā pēc 2003.gada valsts budžeta pieņemšanas Saeimā ZM darbības stratēģija tiks iesniegta Ministru kabinetam apstiprināšanai.

Politisko dokumentu kvalitatīvai izstrādei ministrija, tāpat kā līdz šim, izzinās sabiedrības viedokli, kā arī saskaņos šos dokumentus ar Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomi (LOSP) un citām ieinteresētajām sabiedriskajām organizācijām.

Iestādes darbības uzlabošanai plānots regulāri paaugstināt dabinieku profesionālās izglītības līmeni un svešvalodu zināšanas.

Ministrijas vadība 2003.gadā plāno veikt pasākumus ministrijas funkciju izpildei iedalīto valsts budžeta līdzekļu lietderīgai un taupīgai izmantošanai:

- ar Zemkopības ministrijas 28.02.2002. rīkojumu Nr.67 “*Par valsts līdzekļu izlietošanu preču un pakalpojumu pasūtīšanai un iepirkumu valsts vajadzībām*” apstiprināta “Kārtība par valsts līdzekļu izlietošanu preču un pakalpojumu pasūtīšanai un iepirkumu valsts vajadzībām ministrijas funkciju izpildei un administratīvā darba nodrošināšanai”;
- 2003.gada sākumā plānots izveidot jaunu struktūrvienību – Administratīvo departamentu, kura sastāvā tiks iekļauta Valsts iepirkuma nodaļa;
- Zemkopības ministrijas auditu plānā 2003.gadam paredzēti ministrijas valdījumā esošā īpašuma apsaimniekošanas, ministrijas materiāli tehniskā nodrošinājuma plānošanas, kontroles un uzraudzības, valsts iepirkuma ministrijas vajadzībām un aktīvu (pamatlīdzekļu, naudas līdzekļu, kapitālieguldījumu u.c.) plānošanas un izpildes kontroles sistēmu auditi, kuru rezultātā tiks izstrādāta pasākumu sistēma, lai ministrijai iedalītie resursi tiktu izmantoti vēl taupīgāk un lietderīgāk.

STARPTAUTISKIE PROJEKTI

Zemkopības ministrija pārstāv Latvijas valsti kopuzņēmumā a/s “Baltic Pulp”, kura 67% akciju pieder Somijas investīciju projektam “Metsaliitto Group”.

ZM pārstāvji piedalās a/s “Baltic Pulp” darba grupu aktivitātēs. 2002.gadā un arī šobrīd svarīgākā ir vides jautājumu darba grupa, kas kopā ar Latvijas zinātniekiem un citiem speciālistiem apkopo eksperimentālos un zinātniskos datus ietekmes uz vidi novērtējuma (IVN) darba ziņojumam. To paredzēts publicēt 2003.gada aprīlī.

A/s “Baltic Pulp” akcionārs no Zviedrijas “Södra Cell AB” visas savas akcijas pārdod citam akcionāram “Metsaliitto” grupai (Somija).

PIELIKUMS

1.tabula
Aktīvi un pasīvi (kopsavilkuma bilance latos)

Nr.p.k.		2002.gada sākumā	2002.gada beigās
1.	Aktīvi:	153909828	167702443
1.1.	Ilgtermiņa ieguldījumi	146747354	149754612
1.2.	Apgrozāmie līdzekļi	7162474	17947831
2.	Pasīvi:	153909828	167702443
2.1.	Pašu kapitāls	150723625	156597524
2.2.	Kreditori	3186203	11104919

2.tabula
Valsts pamatbudžeta līdzekļu izlietojums (latos)

Nr.p.k.		Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Apstiprināts likumā	Faktiskā izpilde
1.	Ieņēmumi (kopā):	62423176	81551080	79790619
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	53459054	67932945	67932945
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi ieņēmumi	8964122	13618135	11857674
2.	Izdevumi (kopā)	61825115	82021956	79612177
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	57792360	78277038	75950523
2.1.1.	Atalgojums	16935296	18949571	18881849
2.1.2.	Komandējumi	456493	482136	465830
2.1.3.	Subsīdijas un dotācijas	23643275	40004164	38410060
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem (kopā)	4032755	3744918	3661654
2.2.1.	Kustamie īpašumi	1132104	1137182	1113986
2.2.2.	Kapitālais remonts	239280	234949	236265
2.2.3.	Investīcijas	1621948	1924424	1923440
3.	Nodarbinātība			
3.1.	Faktiskais nodarbināto skaits	8333		8338
3.2.	Vidējā darba alga mēnesī	169		189

3.tabula

Valsts speciālā budžeta līdzekļu izlietojums (latos)

2002.gadā valsts speciālā budžetā apstiprināta programma "Zivju fonds".

Nr.p.k.		Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Apstiprināts likumā	Faktiskā izpilde
1.	Ieņēmumi (kopā):	492974	450000	481598
1.1	Īpašiem mērķiem iezīmēti ieņēmumi	492974	450000	481598
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi ieņēmumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā):	498334	450000	444906
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā):	419334	403000	397906
2.1.1.	Atalgojums	-	-	-
2.1.2.	Komandējumi	-	-	-
2.1.3.	Subsīdijas un dotācijas	374334	361000	360997
2.2.	Izdevumi kapitālieguldī- jumiem (kopā):	79000	47000	47000
2.2.1.	Kustamie īpašumi (virs 50,-Ls)	10000	-	-
2.2.2.	Kapitālais remonts	-	-	-
2.2.3.	Investīcijas	69000	47000	47000
3.	Nodarbinātība:			
3.1.	Faktiskais nodarbināto skaits		-	-
3.2.	Vidējā darba alga mēnesī		-	-

4.tabula

Ministrijas pakļautībā un pārraudzībā esošo budžeta iestāžu saņemto ziedojumu un dāvinājumu izlietojums

	Lati
Saņemts (kopā) :	373237
1.Ziedojumi no juridiskajām personām	366656
no tiem: no sabiedrībām ar ierobežotu atbildību	59858
no akciju sabiedrībām	28691
no individuāliem uzņēmumiem	120
no valsts uzņēmumiem	2234
no pašvaldību uzņēmumiem	4600
no ārvalstu juridiskajām personām	269041
pārējie	2112

2.Ziedojumi no fiziskām personām	6581
Izlietots (kopā)	307653
t.sk. algu izmaksas	19796
Komandējumi	68592
Kapitālie izdevumi	40276
Kapitālais remonts	-

5.tabula
Iemaksas starptautiskajām organizācijām (latos)

Nr.p.k.	Organizācijas nosaukums	2001.gadā	2002.gadā
1	Graudu zinātnes un tehnikas organizācija (ICC)	-	1667
2	Starptautiskā sēklu kontroles asociācija (ISTA)	1995	2452
3	Eiropas un Vidusjūras augu aizsardzības organizācija (EPPO)	16458	9296
4	Epizootijas birojs (OIE)	12412	-
5	Pārtikas un lauksaimniecības organizācija (FAO)	149959	70920
6	Baltijas jūras zvejniecības komisija (IBSFC)	21405	20933
7	Pasaules arāžu organizācija (WPO)	1086	1152
8	Starptautiskā cukura organizācija (ISO)	5209	-
9	Ziemeļrietumu Atlantijas zvejniecības organizācija (NAFO)	8463	9635
10	Starptautiskā Jūras pētniecības padome (ICES)	25523	27749
11	Starptautiskā Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (OECD)	-	1501
12	Starptautiskā organizācija zvejniecības attīstībai Austrumu un Centrālajā Eiropā (EUROFISH)	-	15105
	Kopā	242510	160410